

รายงานการรับคณะผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รุ่นที่ 1/2021
โครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ระหว่างวันที่ 15 – 17 มีนาคม 2564

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.) มีนโยบายขององค์กรในการที่จะทำงานร่วมกับชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่ปฏิบัติการของ กฟผ. ฝ่ายงานจัดอบรมของ กฟผ. จึงได้จัดการอบรมให้กับผู้บริหารของ กฟผ. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร และทาง กฟผ. เห็นว่ามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ มีองค์ความรู้ด้านการพัฒนาและทำงานร่วมกับชุมชนจึงอยากให้ผู้บริหารมาศึกษาดูงานและนำไปปรับใช้ในการทำงาน จึงได้มีการจัดหลักสูตรการดูงานให้กับผู้บริหารที่อดอยตุงอย่างต่อเนื่องมาหลายปี สำหรับปี 2564 ได้กำหนดจัดอบรม จำนวน 3 รุ่น และรุ่นนี้เป็นรุ่นที่ 3 ตำแหน่งงานผู้เข้ารับการอบรมเป็นระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกำหนดมาดูงาน รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 15 – 17 มีนาคม 2564 รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 24 – 26 มีนาคม 2564 และรุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 29 - 31 มีนาคม 2564
วัตถุประสงค์	เรียนรู้หลักการพัฒนาศาสตร์พระราชฯ และการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง เรื่องอดอยตุงโมเดล เพื่อสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงานของกฟผ.
ระดับ	คะแนนความสำคัญ: 4 คะแนนเนื้อหา: 3 คะแนนรวม: 7 ความสำคัญ 4 เป็นผู้บริหารระดับสูงของ กฟผ. เนื้อหา 3 เป็นการดูกระบวนการพัฒนาและสร้างแรงบันดาลใจ)
องค์ประกอบ	ผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ เจ้าหน้าที่พัฒนาแผนงานของกฟผ. นำมาโดยคุณราชพลฯ สุไชย ตำแหน่ง หัวหน้ากองพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ ฝ่ายพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลและคุณภาพ ผู้ประสานงานของคณะ: คุณเจนจิรา สายคำ ตำแหน่ง วิทยากรระดับ 6 ฝ่ายพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลและคุณภาพ
เจ้าหน้าที่รับคณะ	ผู้บรรยาย นางอมรรัตน์ บังคมเนตร ผู้ประสานงานมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นางสาววิภาวดี พิมลธิกุล ผู้ช่วยรับคณะ นางสาวพรพิมล ไหมน้อย และนางสาววรัญรัตน์ เรือนปวน
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	คณะชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมด 912 063204 และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงสนับสนุนบางส่วนด้วยรหัสงาน 916 164301

2. กำหนดการคณะ

กำหนดการศึกษาดูงาน
คณะผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย รุ่นที่ 1/2021
ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันที่ 15 – 17 มีนาคม 2564

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันจันทร์ที่ 15 มีนาคม 2564		
6:55 - 8:10 น.	เดินทางจากสนามบินดอนเมือง ไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยสายการบิน Air Asia เที่ยวบินที่ FD7199 (เวลา 6.55 – 8.10 น.)	
8:10 - 8:30 น.	เดินทางถึงสนามบินแม่ฟ้าหลวง รับกระเป๋าและสัมภาระ	รถกระบะ 1 คัน
8:30 - 9:30 น.	ออกเดินทางไปยังโครงการพัฒนาดอยตุงฯ อ.แม่ฟ้าหลวง	
9:30 - 9:40 น.	ตรวจคัดกรองโควิด 19	
9:40 - 10:00 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
10:00 - 12:00 น.	เยี่ยมชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาดอยตุงฯ “การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการทำจริง และการพัฒนาที่วัดผลได้ โดยการประเมินติดตามผลอย่างต่อเนื่อง”	
12:00 - 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครวัตำหนัก	เช็กเมนูต่อท่าน
13:00 - 14:00 น.	เยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ “หอนิทรรศการแห่งนี้เล่าเรื่องราวของราชสกุลมหิดลผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และหลักการทรงงานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะที่มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย และสร้างประโยชน์สุขแก่แผ่นดิน ทุกพระองค์ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของราชสกุลมหิดลที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจและจุดประกายให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมคิดดี มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป”	
14:00 - 14:10 น.	เดินทางไปยังแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจบริษัทนุติ จำกัด ไซต์ 1	
14:10 - 15:10 น.	ดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย กาแฟอาราบิก้าดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย ณ บริษัท นุติ จำกัด ไซต์ 1	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	บริษัท นวัตกรรม จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันของภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง สามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์ อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม	
15:10 - 15:45 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ โรงงานแมคคาเดเมีย	
15:45 - 16:15 น.	เดินทางไปยังสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง ดอยช้างมูบ	
16:15 - 17:00 น.	เยี่ยมชมสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง ดอยช้างมูบ	
17:00 - 17:10 น.	เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ	
17:10 - 17:30 น.	ชมชายแดนไทย-เมียนมา ณ ฐานปฏิบัติการดอยช้างมูบ เพื่อกลับไปย้อนดูภาพพื้นที่ดอยตุงในอดีต และชมอาทิตย์อัสดง	
17:30 - 18:00 น.	เดินทางไปยังดอยตุงลอดจ์	
18:00 - 18:30 น.	เช็คอินและพักผ่อนตามอัธยาศัย	
18:30 - 19:30 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ศาลาลีลาวดี	เช็คเมนูต่อท่าน
19:30 - 20:30 น.	กิจกรรมสรุปการเรียนรู้ประจำวัน ณ ห้องประชุมคลับ 31	
วันอังคารที่ 16 มีนาคม 2564		
6:30 - 8:00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี	บุฟเฟต์
8:00 - 8:30 น.	เดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
8:30 - 11:40 น.	ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอาชีพด้านหัตถกรรม เป็นการพัฒนาขั้นกลางน้ำ โดยการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน สำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ลูกค้าหรือตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย ซึ่งประกอบไปด้วย	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	• โรงงานทอผ้า เย็บผ้า • โรงงานย้อมสีธรรมชาติ • โรงงานกระดาษสา • โรงงานคั่วกาแฟ พักรับประทานอาหารว่าง ณ โรงงานคั่วกาแฟ • โรงงานเซรามิก • ศูนย์จัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาโดยตุงฯ	
11.40 – 12.15 น.	ศึกษาดูงานโรงงานคั่วกาแฟโดยตุง	
12:15 - 13:15 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านข้าวซอยบ้านงำคำ	นั่งตามคันรถ 1 – 6
13:15 - 13:30 น.	เดินทางไปยังศูนย์เด็กไฟดี	
13:30 - 14:45 น.	ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเยี่ยมชมศูนย์เด็กไฟดี	
14:45 - 15:00 น.	เดินทางไปยังห้องประชุม VIP	
15.00 – 15.15 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
15:15 - 16:30 น.	พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ผู้บริหารคนรุ่นใหม่ของตุงที่เกิดจากการสร้างคน (อาสาสมัคร คพต.พ.) ของโครงการพัฒนาตุงฯ ตอนเริ่มต้นมี 144 คน ปัจจุบันอาสาสมัครเหล่านี้กลายเป็นผู้นำของชุมชนถึง 90% และได้โน้มนำแนวทางพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารจัดการในชุมชนของตนเอง	
16:30 - 17:30 น.	ฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน	
17:30 - 18:30 น.	เข้าที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย	
18:30 - 20:30 น.	รับประทานอาหารเย็น กาดหมั้ว ณ ศาลาลีลาวดี	
วันพุธที่ 17 มีนาคม 2564		
6:30 - 8:00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี พร้อมเช็คเอาท์	บุฟเฟต์
8:00 - 9.00 น.	ฟังการบรรยายเรื่อง “ตัวชี้วัดความสำเร็จงานพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง 3S indicators” โดยนางสาวณัฏฐิศา สุขสวัสดิ์ นักวิเคราะห์และจัดการองค์ความรู้	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
9:00 - 10:30 น.	พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ ทีมปฏิบัติการภาคสนามของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ	
10.30 - 11.15 น.	กิจกรรมสรุปบทเรียนการศึกษาดูงาน	
11.15 - 11.30 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
11:30 - 12:30 น.	เยี่ยมชมพระตำหนักดอยตุง สวนแม่ฟ้าหลวง และซื้อของฝาก ของที่ระลึกจากดอยตุง	
12:30 - 13:30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครวัตำหนัก	
13.30 - 14.30 น.	เลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึกจากดอยตุง	
14.30 - 14.45 น.	เดินทางไปยังพระธาตุดอยตุง	
14.45 - 15.15 น.	สักการะพระธาตุดอยตุง	
15.15 - 15.45 น.	เดินทางไปยังไร่ชาฉุยฟง อ.แม่จัน	
15.45 - 16.30 น.	เที่ยวชมไร่ชาฉุยฟง	
16.30 - 17.00 น.	เดินทางไปยังร้านอาหารแพรเพิงพอ อ.เมืองเชียงราย	
17.00 - 18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ร้านอาหารแพรเพิงพอ	
18.00 - 18.15 น.	เดินทางไปยังร้านนันทวัน (ก๋องคำ)	
18.15 - 18.45 น.	ซื้อของฝากของจังหวัดเชียงราย ณ ร้านนันทวัน (ก๋องคำ)	
18.45 - 19.00 น.	ออกเดินทางไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง	
19.00 - 20.00 น.	เช็คอิน ณ เคาน์เตอร์สายการบิน Air Asia	
20.00 - 21.35 น.	เดินทางจากสนามบินแม่ฟ้าหลวง ไปยังสนามบินดอนเมือง โดยสายการบิน Air Asia เที่ยวบินที่ FD3206 (เวลา 20.00 – 21.35 น.)	
21.35 น.	เดินทางถึงกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพ	

3. สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ของคณะ

วันจันทร์ที่ 15 มีนาคม 2564

รับฟังการบรรยายศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาตอยตุงฯ โดยคุณอมรรัตน์ บังคมเนตร และคุณรัฐกร สวัสดิ์แดง เพื่อให้ผู้เข้าศึกษาดูงานได้ย้อนเห็นภาพในอดีตของตอยตุงก่อน และการทำงานพัฒนาในช่วงแรกการลงพื้นที่ของทีมพัฒนา ดูบริบทของชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง เพื่อสำรวจปัญหาความต้องการจริง ๆ ของชาวบ้าน เพื่อเข้าถึงใจของชาวบ้าน สร้างความเชื่อมั่นศรัทธา การพัฒนาต้องเกิดจากการรู้ข้อมูลปัญหาที่แท้จริง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด และต้องทำอย่างต่อเนื่อง สามารถวัดผลการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

รับฟังการบรรยายศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาตอยตุงฯ โดยคุณอมรรัตน์ และคุณรัฐกร สวัสดิ์แดง

ประเด็นคำถาม-ตอบ

1. น้ำนวดยตุงเอามาจากไหน

ตอบ: ดอยตุงมีอ่างเก็บน้ำ 5 แหล่งใหญ่ๆ ตอนเริ่มต้นโครงการกรมชลประทานเป็น 1 หน่วยงานจาก 35 กรม 6 กระทรวง สิ่งแรกที่กรมชลประทานทำ คือกักเก็บน้ำไว้ใช้ที่พระตำหนักด้วยความจุของ 5 อ่างเก็บน้ำทั้งหมดน่าจะประมาณ 8 แสนคิวบ์ และน้ำมาจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลมาตามหุบเขา

2. โลโก้แบรนด์ Doi Tung ได้มาจากไหน ได้รับพระราชทานมาหรือเปล่า

ตอบ: โลโก้แบรนด์ดอยตุงไม่ใช่โลโก้พระราชทาน แต่แบรนด์ที่คนทำงานในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ช่วยกันคิดและออกแบบแบรนด์ มีการจัดแข่งขันโลโก้แบรนด์จนได้เป็นโลโก้ในปัจจุบัน

3. สืบเนื่องจากโลโก้แบรนด์ Doi Tung เห็นว่าตัว T มีความพิเศษ อยากทราบว่ามาจากอะไร

ตอบ: ตัว T มาจากลักษณะของ “ตุง” ส่วนด้านล่างของตุงเป็นหางตุง ดีไซน์ให้ดูอาร์ตมากขึ้น

4. โลโก้ที่ติดหน้าอกด้านซ้ายคือโลโก้อะไร ทำไมถึงใช้สีแดง รูปทรงนี้เป็นรูปหยดน้ำหรือใบโพธิ์

ตอบ: โลโก้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เป็นพระนามของสมเด็จพระเจ้า สว. ตามพระนามเดิมของท่าน สว่างฉาย และสีแดงเป็นสีประจำวันพระราชสมภพของพระองค์ คือวันอาทิตย์และรูปทรงคือรูปหยดน้ำ ผู้ออกแบบตราสัญลักษณ์นี้ คือร้อยเอกจิตต์ ศรสงคราม (พระนัดดาในสมเด็จพระกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์) เป็นสถานปิกออกแบบตราสัญลักษณ์และสมเด็จพระเจ้าทรงเป็นผู้ตรวจทานการออกแบบอย่าง ส่วนโลโก้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ วงข้างนอกได้มาจากลักษณะของห่วงคอประดับของ สี่เหลี่ยมด้านใน เรียกว่า “ตะแหลัง” คือไม้ไผ่สานขัดกันไว้ ตามความเชื่อของคนเหนือ นำตะแหลังติดไว้หน้าบ้านหรือหน้าประตูเข้าหมู่บ้านจะช่วงป้องกันสิ่งไม่ดี เกตภัยร้ายๆ ไม่ให้เข้ามาในหมู่บ้านได้

5. Social enterprise ของดอยตุงฯ มีลักษณะอย่างไร

ตอบ: ดอยตุง ใช้ธุรกิจ (social enterprise) เป็นตัวแก้ไขปัญหาสังคมในพื้นที่ก่อนว่าสามารถพัฒนาอะไรเป็นธุรกิจได้บ้างเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพให้เกิดรายได้ในระยะยาว

6. ตอนนี้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ให้บัตรประชาชนชาวบ้านแล้วใช่ไหม

ตอบ: ตอนนี้ชาวบ้านในเขตพื้นที่ดอยตุงถือ 2 ใบ บัตรประชาชนและบัตรสมาชิกโครงการพัฒนาดอยตุงฯ (บัตร คพต.) บัตร คพต. คือ บัตรที่ทางโครงการพัฒนาดอยตุงออกให้กับชาวบ้านในช่วงแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สำรวจข้อมูล เพื่อเป็นการแสดงตัวตนการมีอยู่ของชาวบ้าน แต่ปัจจุบันความสำคัญของบัตร คพต.ลดลง เพราะส่วนใหญ่มีบัตรประชาชนแล้ว

7. กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และพระองค์ภาได้นำเอาโมเดลของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไปพัฒนาตามพื้นที่ชายขอบ ไม่ทราบว่าพืชที่ใช้ปลูกในพื้นที่เป็นประเภทเดียวกันกับที่ดอยตุงฯ ใช้หรือไม่

ตอบ: ไม่ใช่พืชประเภทเดียวกัน แต่ยังใช้หลักการเดิม คือ ปลูกป่า ปลูกคน เช่น ปางมะหันปลูกชา น้ำมัน ซึ่งที่นั่นอาชีพหลักของชาวบ้านคือปลูกชา (ชาอัสสัม ชาอู่หลง) และปางมะหันเป็นแหล่งปลูกชาดื่มที่หลากหลายและใหญ่ที่สุดในประเทศ กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เล็งเห็นว่าชาเป็นสิ่งที่

ชาวบ้านมีในชุมชน แล้วจะอย่างไรให้ส่งเสริมชาที่เขาที่อยู่ ส่งเสริมพืชเศรษฐกิจเป็นชาน้ำมันมีประเทศเดียวที่ปลูกชาน้ำมันในโลกนี้คือประเทศจีน และกรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศจีน ท่านได้ขอให้ทางประเทศจีนมาช่วยศึกษาวิจัยและพัฒนาชาน้ำมันในไทยด้วยโดยให้มูลนิธิฯพัฒนาเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาชาน้ำมัน เพื่อให้ชาวบ้านมีกินมีอยู่เพียงพอในอนาคต และใช้ความเชี่ยวชาญของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในการปลูกป่า และสร้างทางเลือกอาชีพ สร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ชาวบ้าน อีกทั้งยังสร้างโรงงานแปรรูปรองรับผลผลิต โดยตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาชาน้ำมันและพืชน้ำมันขึ้นที่อำเภอแม่สาย

8. จากสถานการณ์หมอกควันในภาคเหนือไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่ดอยตุงสามารถควบคุมไม่ให้ชาวบ้านเผาได้กี่เปอร์เซ็นต์

ตอบ: 100% ตามนโยบายของจังหวัดเชียงรายห้ามเผา 60 วัน ช่วงเดือน มีนาคม – เมษายน หากใครฝ่าฝืนโดนจับจริงครับ ไฟที่เกิดจากเผาทำไร่เลื่อนลอยไม่มีแล้วแต่เป็นไฟที่ลามข้ามเขตมาจากประเทศพม่า เนื่องจากมีชายแดนติดกัน มีเพียงถนนเส้นเดียวที่กั้นระหว่างชายแดน ฉะนั้นสะเก็ดไฟที่ปลิวมาทำให้เกิดไฟไหม้ได้ แต่ทางดอยตุงมีศูนย์ดับไฟป่าเข้ามาดับไฟป่าได้ทันทั่วทั้งที่ อ้างอิงจากแผนที่วัดความร้อนของ GISTDA พื้นที่ของเรลดลงจากเมื่อก่อนอย่างมาก

9. จากการบรรยายว่าป่าสนสร้างปัญหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของพืชได้ป่าสนมีวิธีการจัดการป่าสนนั้นอย่างไร

ตอบ: ตอนนี้เรามี “โครงการปรับป่า” โดยไม่สนเป็นพืชต้นอ่อน ดังนั้นจะมีการหักโค่นจากพายุฤดูร้อนบ้าง และเราพยายามเอาพืชที่เคยมีอยู่ในพื้นที่เข้าไปปลูกเติมเข้าไป และต้นสนก็จะลดลงไปเรื่อยๆ แต่วิธีการตัดต้นสนแล้วปลูกพืชเข้าไปใหม่ทางโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ไม่ทำแบบนั้นเด็ดขาดจะค่อยๆปรับไป จึงเรียกว่า “โครงการปรับป่า”

10. ดอยตุงปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าอย่างเดียวยังใช้ไหมครับ และเคยนำพันธุ์อื่นมาปลูกหรือไม่

ตอบ: ใช่ เนื่องจากพันธุ์อาราบิก้าเหมาะสมที่สุดกับความสูงจากระดับน้ำทะเล 800 เมตร โดยแบ่งกาแฟดอยตุงเป็นสองแบบ สูงกว่า 800 เมตร เรียก GI และต่ำกว่า 800 เมตร เรียก Non - GI และมีพื้นที่สีพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการเนื่องจากธรรมชาติของโรบัสต้าไม่ชอบร่มไม้ จึงยังอยู่ในการศึกษาอยู่

11. หากชาวบ้านต้องการพื้นที่ทำกินเพิ่มทำอย่างไรและมีแนวโน้มที่จะให้ชาวบ้านบริหารจัดการด้วยวิถีชีวิตของเขาเอง

ตอบ: ทางโครงการฯ ไม่ได้ส่งเสริมด้านการปลูกแล้ว แต่ได้เข้าไปส่งเสริมเรื่องการพัฒนาคุณภาพและทำแบรนด์ โลโก้ การตลาด เป็นของตัวเอง นอกจากนั้นจะเป็นรายบุคคล ยังส่งเสริมการรวมกลุ่มทำแบรนด์เพื่อเพิ่มคุณภาพของกาแฟ อีกทั้งถ้าชาวบ้านขาดเหลืออะไรทางโครงการจะเข้าไปส่งเสริมด้านนั้น พื้นที่เสริม ทางเชิงเทคนิคการปลูกชาวบ้านเก่งอยู่แล้ว ทางโครงการพัฒนาดอยตุงฯ จะมีเจ้าหน้าที่เกษตรเป็นที่ปรึกษา เวลาเกิดปัญหาอะไรสามารถเข้ามาปรึกษาได้ทันที เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านโรคพืช

หรือด้านเพิ่มคุณภาพของผลผลิต เพิ่มเติมเรื่องต้นกาแฟ ต้นกาแฟทุกต้นเป็นของชาวบ้านไม่ใช่ของโครงการฯ เริ่มต้นทางโครงการให้ชาวบ้านมาปลูกและดูแล ผ่านไประยะหนึ่งให้ชาวบ้านดูแลด้วยตัวเอง โดยให้เช่าต้นละ 1 บาท และนำเงินเหล่านี้นำมาเป็นทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ให้ดีขึ้นไป เพราะเทรนในปัจจุบันและในอนาคตตลาดต้องการสินค้าที่พรีเมียมและเปี่ยมด้วยคุณภาพมากกว่าสินค้าจำนวนเยอะ

12. ทางโครงการฯ คิดอย่างไรกับการปลูกกัญชา

ตอบ: กัญชาเป็นเหมือนดาบสองคม ขึ้นอยู่กับคนที่นำไปใช้ และถ้าปลูกแล้วมีตลาดรองรับหรือเปล่า และคนที่นำไปใช้จะนำไปใช้ในทางถูกต้องหรือเปล่า ยกตัวอย่าง การใช้กัญชาในการรักษาโรค แต่ละคนใช้โดสไม่เท่ากัน ทางทางการแพทย์ยังไม่ยืนยันว่าอาการลักษณะนี้ควรใช้เท่าไร ดังนั้น ต้องมีการศึกษา และวิจัยให้เรียบร้อยก่อน

13. โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และชาวบ้านขายกาแฟให้กับตลาดข้างนอกมีการแข่งขันราคากันไหม

ตอบ: ไม่มีการแข่งขัน เพราะ กาแฟทั้งหมดไม่ใช่ของดอยตุงฯ ก่อนที่เราจะชวนชาวบ้านปลูกอะไร ทางโครงการฯ ต้องทดลองปลูกทดลองก่อนเพื่อแบกรับความเสี่ยงไว้ทั้งหมดก่อน ต้องย้อนกลับไปเมื่อก่อนเราปลูกทดลองแปลงกาแฟนาร่อง 88 แปลง โดยให้ชาวบ้านมาเป็นคนงานปลูกในพื้นที่ที่โครงการฯ จัดสรรที่ได้คืนมาปลูกป่าเศรษฐกิจ เมื่อปลูกไประยะหนึ่งมีการประเมินศักยภาพของชาวบ้านที่มาเป็นลูกจ้าง แล้วให้ชาวบ้านไปดูแลต่อ อีกทั้งทางโครงการยังรับซื้อกาแฟเหล่านั้น ทุกเกรด เพราะรายได้หลักของชาวบ้านในตอนนั้นคือกาแฟ ทำให้คนในหมู่บ้านเห็นว่าได้เงินจากการปลูกและดูแลกาแฟจริงๆ ชาวบ้านก็ปลูกเพิ่มขึ้น จากตอนแรกมี 88 แปลง จนตอนนี้มีมากกว่า 3 ล้านต้น ซึ่งที่ปลูกเพิ่มทางโครงการไม่ได้ลงทุนให้เลย เมื่อก่อนดอยตุงรับซื้อไว้หมดแต่ในปัจจุบันดอยตุงฯ ยังเป็นตลาดรับซื้อหลัก โดยมีเงื่อนไขคุณภาพต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยที่ชาวบ้านมีทางเลือกที่จะขายที่ดอยตุงหรือขายที่อื่นก็ได้ซึ่งราคาการรับซื้อเป็นไปตามกลไกของตลาด เราและชาวบ้านไม่ใช่คู่แข่งกัน แต่เราจะสอนให้ชาวบ้านทำกาแฟของชาวบ้านมาตรฐานของดอยตุงฯ เพื่อเครดิตที่ดีของกาแฟและชาวบ้านยังต่อยอดเป็นธุรกิจของตัวเองได้อีกด้วย

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า พร้อมชมการเพิ่มมูลค่าสินค้าที่โรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ปลูกนานแค่ไหนถึงจะเก็บผลผลิตแมคคาเดเมียได้

ตอบ: 7 – 8 ปี และเก็บผลผลิตได้ปีละครั้ง แต่หนึ่งครั้งได้รอบยาว

2. ลำลีสีเหลืองที่ใส่ไว้ในขวดมีไว้ทำอะไร

ตอบ: ไว้ล่อแมลงวันทอง หนอนเจาะดอก และแมลงศัตรูพืชต่างๆ และช่วงกลางคืนมีแผ่นกระดาษทากาว เวลากลางคืนจะสะท้อนแสงวิบวับล่อแมลงมาติดกับได้ดี

3. กระบวนการการแปรรูปแมคคาเดเมียเกิดขึ้นที่นี้ทั้งหมดใช่ไหม

ตอบ: ใช่ครับ จะสังเกตเห็นเจ้าหน้าที่ประจำที่โรงงานนี้ประมาณ 60 ชีวิต ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน

4. เวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตแมคคาเดเมียอย่างไร

ตอบ: การเก็บเกี่ยว จะเก็บลูกที่ร่วงลงดินแล้วเท่านั้น ใช้แรงงานคนในการเดินเก็บใส่ตะกร้าและแบกกลับมาที่โรงงาน

5. โครงการใช้หลักเกณฑ์ใดในการตั้งราคาซื้อกาแฟ

ตอบ: อ้างอิงกับราคาตลาดกลางครับ เจ้าหน้าที่รับซื้อจะดูที่หน้างานและประเมินว่าแฟที่เก็บว่าสุกดีหรือไม่ตามชาร์ตสี หากกาแฟเชอรี่ที่เก็บมาทั้งหมดเปอร์เซ็นต์สุกดีมาก จะรับซื้อในราคาบวกเพิ่มไปอีก 3 บาท/กิโลกรัมเชอรี่

6. มีการช่วยส่งเสริมทักษะด้านใดบ้าง เพื่อให้ผลผลิตกาแฟต่อปีเพิ่มขึ้น

ตอบ: เข้าไปส่งเสริมด้านตัดแต่งกิ่งและสร้างเกษตรกรต้นแบบ ถ้าใครของเรามีการส่งคืนให้ชาวบ้านในรูปแบบของสารกำจัดมอด สารล่อแมลง และในปีนี้มีมีการจัดเกรดกลุ่มเกษตรกรที่มีความตั้งใจ มีผลกาแฟที่มีคุณภาพมาตลอดเพื่อขึ้นชมคนที่ทำดีมาตลอดและแจกปุ๋ยหมักสูตรพิเศษของโครงการฯ

7. คนที่ทำกาแฟแล้วยังไม่ได้คุณภาพ ทางโครงการฯ ดูแลอย่างไร

ตอบ: พยายามสอนให้เขาทำตาม โดยไม่ได้บังคับให้ทำ และมีวิธีมวลชน คือ จัดอันดับหมู่บ้านที่มีผลผลิตมีคุณภาพมากที่สุดมาเลี้ยงเฉลิมฉลองหลังจากเก็บเกี่ยวการเข้าหมู่บ้านไปประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดอันดับหมู่บ้าน เราเชื่อว่าในปีหน้าทุกคนจะฮึดขึ้นมาช่วยกันทำให้หมู่บ้านนั้นดีขึ้นๆ ไปสรุปคือ จัดเกรดให้เป็นต้นแบบเพื่อที่จะเป็นเครื่องมือชักจูงให้เขาทำตาม

8. หักค่าเช่าต้นกาแฟตอนไหน

ตอบ: หลังจากฤดูเก็บผลผลิตกาแฟแล้วของทุกๆ ปี

9. หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วมีการตัดแต่งใหม่

ตอบ: มี อย่างแรกคือ รูดเม็ดยางต้นออกให้หมดก่อน เพราะเป็นแหล่งสะสมของมอด ต่อไปตัดกิ่งแห้งออก หากบางต้นโทรมทั้งต้นมีอีกวิธีหนึ่งคือการตัดทำสาว โดยการวัดจากพื้นขึ้นมา 30 เซนติเมตรแล้วตัดต้นเพื่อให้แตกหน่อใหม่

10. ต้นกาแฟ 3 - 4 ปี สูงแค่ไหน

ตอบ: แล้วแต่สายพันธุ์ สายพันธุ์คาร์ติมอร์สูงประมาณ 2.50 เมตร

11. แปลงกาแฟมีบ่อน้ำทุกแปลงไหม

ตอบ: ไม่มีทุกแปลง เนื่องจากภูมิประเทศมีภูเขาทำให้มีบ่อน้ำเฉพาะบางแปลง และอาศัยฝนตกตามธรรมชาติ

12. เปรียบเทียบระหว่างแปลงที่มีน้ำและไม่มีน้ำ แปลงไหนให้ผลผลิตได้มากกว่ากัน

ตอบ: แปลงที่มีน้ำ

13. กาแฟที่ตกเกรด เอาไปทำอะไรต่อ

ตอบ: จะมีพ่อค้าจากข้างนอกโครงการฯ เข้ามารับซื้อต่อเป็นกาแฟคุณภาพต่ำ จากนั้นสีและคั่วเข้มๆ ทำเป็นโอเลี้ยงได้

14. โครงการพัฒนาโดยตุงฯ ใช้วิธีการตากบนลานหรือว่าโรงเรือน

ตอบ: ตากบนลาน โดยวิธีการปูผ้าใบบนลานก่อน ในกรณีกาแฟที่เป็นมาตรฐานฟาร์มจะตากในโดมพลังงานแสงอาทิตย์ เรื่องโดมพลังงานแสงอาทิตย์ว่าทำให้กาแฟแห้งเร็วแต่ข้อเสียคืออุณหภูมิร้อนสูงเกินไป ซึ่งเซลล์ของเมล็ดกาแฟแตกง่ายทำให้ไม่เหมาะกับกาแฟ

15. มีกาแฟช้ะมัดใหม่

ตอบ: ทางโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ไม่มีกาแฟช้ะมัด เพราะกาแฟช้ะมัดที่อร่อยคือปล่อยให้เลี้ยงในป่า ให้ชะมัดหากินลูกที่สุกที่สุดเองจะเป็นกาแฟที่รสชาติอร่อย หากเป็นชะมัดเลี้ยงไม่ต่างกับคนเราที่เก็บเองเพราะสิ่งที่เราเลือกให้เขากิน

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า พร้อมชมการเพิ่มมูลค่าสินค้าแปรรูปแมคคาเดเมีย
โดยนายสุรศักดิ์ เสียงดี และ นายธนวิทย์ ธีรทอง

สรุปบทเรียนประจำวันจันทร์ที่ 15 มีนาคม 2564

กำหนดให้ผู้เข้าศึกษาดูงาน แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแชร์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดูงานในวันนี้ โดยให้เวลาร่วมกันแชร์ 20 นาที และให้ออกมานำเสนอกลุ่มละ 10 นาที ตามโจทย์ “ท่านได้เรียนรู้หลักการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงอะไร และนำไปปรับใช้อย่างไร”

กลุ่ม 1

- การหาปัญหาที่รากเหง้า ซึ่งปัญหาที่แท้จริงของดอยตุง คือ ความเจ็บ ความจน ความไม่รู้ ชาวบ้านปลูกฝิ่นไว้เป็นยารักษาโรคเพื่อแก้ความเจ็บ และฝิ่นเป็นพืชที่ทำเงินได้ด้วย ด้วยปัญหาความยากจน ความไม่รู้ จึงตัดไม้ทำลายป่าเพื่อปลูกฝิ่นและไร่เลื่อนลอยไปเรื่อย ๆ
- 3S model คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน มีอยู่ 3 ชั้น ได้แก่
 - Survival (อยู่รอด) คือ หนี้สินเท่าเดิมไม่ไปกู้เงินเพิ่ม เลี้ยงตัวเองได้
 - Sufficiency (พอเพียง) คือ มีอยู่มีกินอย่างสบาย สามารถชำระหนี้เดิมให้หมดไปได้
 - Sustainability (ยั่งยืน) คือ มีเงินเก็บ เงินออม พัฒนาและอยู่ได้ด้วยตัวเอง
- หลักในการสร้างความสุขในชุมชน คือ ยึดคนเป็นศูนย์กลาง การสร้างคนให้ทำงานแล้วงานก็จะสร้างคนเป็นวัฏจักร และต้องพัฒนาปัจจัยที่ทำให้เขาอยู่ได้อย่างมีความสุขด้วย คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นต้องทำให้ทุกปัจจัยอยู่ได้ด้วยกันทั้งหมด ถ้าทุกอย่างสมดุลด้วยกันได้คนก็อยู่ได้อย่างยั่งยืนและมีความสุข
- ปัญหา อ่างอิงจากห้องปัญหาในหอแห่งแรงบันดาลใจ หากปราศจากผู้นำแล้วเราจะติดอยู่ในวังวนของปัญหาได้เพราะปัญหามีเยอะมาก เราจึงได้เห็นว่า การแก้ปัญหาต้องแก้จากจุดเล็กๆ ก่อนแล้วการแก้ไขปัญหานี้เปรียบเสมือนหยดน้ำเล็กๆ ที่สร้างแรงกระเพื่อม แผ่กระจายไปได้ไม่มีที่สิ้นสุด สุดท้ายปัญหาจะค่อยๆ ได้รับการแก้ไขปัญหาไปทีละข้อๆ จนหมดไป
- วิธีการช่วยชุมชน คือ การช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเองได้ ไม่ใช่เพียงเอาของต่างๆ ไปให้เพราะมันไม่ได้สร้างความยั่งยืน ดังนั้นต้องช่วยให้เขามีความรู้พัฒนาศักยภาพของตัวเอง เมื่อไม่มีเราเขาต้องอยู่ได้ด้วยตัวเองปรับใช้กับในองค์กรให้ลูกน้องทำงานด้วยตัวเองโดยเราอยู่ข้างๆ ช่วยเขาให้งานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี
- นำทำ พาทำ เป็นคุณลักษณะที่ดีของการเป็นผู้นำ ดังนั้นในฐานะของพวกเราที่เป็นระดับผู้บริหารและมีลูกน้องตามอีกมากมาย เราต้องนำทำ พาทำ ในทุกกระบวนการ หากเขาติดปัญหาด้านใดจะได้ช่วยแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่

กลุ่มที่ 2

- ดำเนินงานโดยให้คนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นที่สังคมก่อนทำธุรกิจ มองที่ปัญหาว่าดอยตุงมีปัญหาตั้งแต่เมื่อไหร่ นำธุรกิจเข้ามาแก้ไขปัญหาก็จะยั่งยืน
- การนำทำ พาทำ เป็นหลักการที่ดีมากจะนำไปปรับใช้ในองค์กร
- มีการยกระดับสินค้าของคนในชุมชนจาก Local ไป Global เช่น ผ้าทอของชาวบ้าน ทางโครงการพัฒนา ดอยตุงฯ ได้เพิ่มดีไซน์สวยๆ เพิ่มทักษะการทอให้กับชาวบ้านได้พัฒนาศักยภาพยิ่งขึ้น เป็นต้น
- สอนชาวบ้านหาปลา ไม่ใช่เอาปลาไปให้ชาวบ้าน
- คอนเซ็ปต์หยดน้ำ คือ จุดเริ่มต้นทุกอย่างทั้งปัญหาหรือวิธีการคิด (อ่านข้อความในห้องหยดน้ำหอแห่งแรงบันดาลใจ)
- สัมผัสภาพเกิดขึ้นที่รถเบอร์ 3 มีเพื่อนร่วมรถอยู่ท่านหนึ่งขาไม่ดี แต่ทุกคนร่วมใจกันช่วยเหลือโดยไม่มี การร้องขอ ได้เรียนรู้ว่า ความสำเร็จของเราไม่ได้จบได้ที่คนๆ เดียว แต่ต้องจับด้วยกันทั้งทีม

กลุ่มที่ 3

- ประวัติของโครงการพัฒนา ดอยตุงฯ ที่เกิดจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเริ่มเข้ามาพัฒนาในช่วงเวลาที่สูงวัยแล้ว ทำให้ ย้อนดูตัวเราว่าไม่มีใครแก่เกินทำงาน
- การเรียนรู้รากเหง้าของปัญหา
- แนวทางการพัฒนา, ปลูกป่า ปลูกคน, 3s model
- สืบหาข้อมูลจริง
- ได้เห็นพระราชประวัติของราชสกุลมหิดล ได้เห็นการเป็นแรงบันดาลใจซึ่งกันและกัน และ ครอบครัว เล็กๆ สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้คนทั่วประเทศ ซึ่งนำมาปรับใช้กับ กฟผ.ได้ คือ กลยุทธ์ในครอบครัว เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน
- รู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเอง
- ความหมายของชื่อบริษัท นวัตกรรม แปลว่า 90
- ได้ชมและเห็นการแปรรูปแมคคาเดเมีย การควบคุมคุณภาพ ซึ่งเป็นพืชที่กว่าจะมาให้เราทานได้ไม่ใช่ เรื่องง่าย ดังนั้นสินค้าที่ซื้อมาก็คุ้มค่าราคาที่จ่ายไป
- การพัฒนาเส้นทางขนยาเสพติดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

กลุ่มที่ 4

- ได้เห็นผลสำเร็จของโครงการพัฒนา ดอยตุงฯ เริ่มต้นจากการมีเจ้าหน้าที่มาปูพื้นฐานตั้งแต่การเริ่มต้น โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ
- เริ่มจาก พื้นที่ที่มีปัญหาและปัญหาที่แท้จริงเกิดจากคน โดยวิเคราะห์ถึงรากเหง้าว่าปัญหา คือ วงจร อุบาทว์ ความเจ็บ ความจน ความไม่รู้ ดังนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเพื่อตัดวงจรนี้ให้ขาด หลังจากนั้นเริ่มจาก การลงพื้นที่ สืบหาข้อมูลจริง โดยที่ท่านเสด็จมาตั้งหลายครั้งกับสมเด็จพระพี่นางเธอฯ ซึ่งท่านมีความ

เป็นผู้นำสูงมาก ใช้วิธีการ “นำทำ พาทำ” และสร้างแนวร่วมให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ในเรื่องของงบประมาณในช่วงแรกเป็นการรับบริจาคเงินจากคนทั้งประเทศ แต่หลังจากพัฒนาโครงการไปสักพักมีการหารายได้เพื่อเลี้ยงตัวเองโดยการจัดตั้ง บริษัท นวัตกรรม จำกัด ซึ่งการพัฒนาโครงการพัฒนาด้วยตนเองเกิดจากความรู้สึกภายในและจิตสำนึกของท่านที่รู้จักบทบาทและหน้าที่ และสะท้อนตัวเราเองด้วยที่เป็นพนักงานของรัฐ หากเรามีจิตสำนึกและรู้จักบทบาทของตัวเอง เราสามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

- การสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน คือ การสร้างความเป็นเจ้าของให้กับทุกคนในชุมชน อีกทั้งปลูกจิตสำนึกว่าทุกคนสามารถเป็นหยดน้ำที่สร้างแรงกระเพื่อมให้เป็นวงกว้างในการแก้ไขปัญหาได้
- ได้เห็นมุมมองของแม่เรียนจากลูกของสมเด็จพระเจ้า ซึ่งเป็นมุมมองที่ไม่เคยเห็นมาก่อน สะท้อนให้เห็นว่าสูงอายุนานแค่ไหนก็ไม่แก่เกินเรียนและเราสามารถนำไปปรับใช้กับการรับฟังความคิดเห็นจากเด็กรุ่นใหม่มากขึ้น
- เกิดความรู้ การมีสัจจะของสมเด็จพระเจ้า ที่ท่านตรัสไว้ว่า 80 พรรษา จะไม่ทรงสึกแล้ว และอายุ 90 พรรษา จะไม่เสด็จไปต่างประเทศแล้ว สะท้อนให้เห็นถึงความเด็ดขาดและพูดคำไหนคำนั้น
- ถึงแม้เกิดการพัฒนาแล้ว ยังมีช่องทางในการพัฒนาจากศักยภาพของในชุมชนได้อีก แสดงให้เห็นถึงว่าข้อมูลที่สำรวจมาตั้งแต่ต้น สามารถนำมาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาไปได้อีก
- สุดท้ายธุรกิจที่เห็นเป็นเชิงประจักษ์ คือ ธุรกิจท่องเที่ยว

ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ผลิตและจำหน่ายนมมือ

วันอังคารที่ 16 มีนาคม 2564

เป็นการพัฒนาชั้นกลางน้ำ พัฒนาจากสิ่งที่ชาวบ้านมี ภูมิปัญญาเดิม โดยเพิ่มทักษะ ศักยภาพ มาตรฐานในการทำงาน และยกระดับคุณภาพของสินค้า

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

โรงทอผ้าและเย็บผ้า

1. เสื้อผ้าแบบต่าง ๆ ชาวบ้านเป็นคนออกแบบใช้หรือไม่

ตอบ: ไม่ใช่ เสื้อผ้าแบบต่าง ๆ มีดีไซน์เนอร์เป็นคนช่วยออกแบบ รวมไปถึงดูเทรนด์ของสีและแฟชั่นในป็นั้น ๆ ด้วย

2. วิธีคิดเวลาเปลี่ยนสี เปลี่ยนลายของผ้า คิดยังไง

ตอบ: ดีไซน์เนอร์ช่วยออกแบบลายผ้า และโทนสี เช่น ลูกค้านัดต่อมา ดีไซน์เนอร์ออกแบบแล้วพูดคุยกับฝ่ายผลิตว่าสามารถทอได้หรือไม่ หากสามารถทอได้ จะทำเป็นตัวอย่างเล็กๆ ให้ลูกค้าดูก่อน หากตกลงกันได้ถึงจะมีการสั่งผลิต

3. ใช้ด้ายธรรมชาติหรือด้ายผสม

ตอบ: ด้ายผสม

4. ลวดลายของผ้า ยาก ง่าย เกิดจากอะไร

ตอบ: เกิดจากไม้เหยียบไต้กึ่งทอผ้า ไม้เหยียบเยอะแสดงว่าลวดลายเยอะ แต่ไม้เหยียบน้อยเป็นลายทั่วไป

5. ไซ้ที่ทอผ้าได้กี่เมตรต่อวัน

ตอบ: ขึ้นอยู่ลายผ้าและความยาวของผ้า

6. ลูกจ้างทอผ้าเป็นรายวันหรือรายเดือน

ตอบ: เป็นรายเหมา ขึ้นอยู่กับลายยากหรือลายง่าย เงินจะให้หลังจากเสร็จงานเป็นชิ้นๆ

โรงย้อมสีธรรมชาติ

1. สีย้อมธรรมชาติเวลาซักแล้วสีตกหรือไม่

ตอบ: ตกตามธรรมชาติ แต่สีจะหลุดไปเรื่อยๆ

2. กระบวนการไม่ให้สีตกได้อย่างไร

ตอบ: ในกระบวนการย้อมใส่สารส้มเข้าไปเพิ่มเติม ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายๆเกลือซึ่งช่วยในการหยุดยั้งการตกสีได้

3. น้ำต่างได้มาจากไหน

ตอบ: ขี่เก้าเตาเผาชีวมวลผ่านกระบวนการหมัก หมักเสร็จแล้วจะได้ น้ำต่างขึ้นมา

4. เชื้อที่หมักย้อมคืออะไร

ตอบ: เนื้อฮ่อมที่ได้จากการหมัก เทน้ำต่างและผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว

5. ผ้าที่ใช้ในการย้อมคือผ้าประเภทไหน

ตอบ: ผ้าไหม ผ้าฝ้าย แต่ต้องนำเนื้อผ้ามาทดลองก่อนว่า อันไหนติดสีดีกว่า

6. ย้อมเย็นกับย้อมร้อนให้เวลานานแตกต่างกันมั้ย

ตอบ: เวลาเหมือนกัน แต่อุณหภูมิแตกต่างกัน ย้อมร้อนจะใช้อุณหภูมิสูง 75 องศาเซลเซียส

7. พืชตัวไหนเหมาะกับการย้อมร้อน

ตอบ: ขึ้นอยู่กับพืชที่เราได้ทำงานวิจัย เช่น แฝก ต้องย้อมร้อนเท่านั้นเพราะจะต้องต้มให้น้ำออกมาก่อนนำมาย้อม

8. วิธีการควบคุมสีของแฝกได้อย่างไร

ตอบ: เรามีชาร์ตสีต่างๆ ไว้ เวลาย้อมเสร็จแล้วนำมาเทียบ หากยังอ่อนไปจะมีกระบวนการการย้อมซ้ำ

โรงงานกระดาษสา

1. หลังจากกระบวนการแช่โซดาไฟแล้ว ปอสาจะยังเป็นแท่งอยู่หรือไม่

ตอบ: จะเริ่มนิ่มและอ่อนลงเรื่อยๆ

2. เจ้าหน้าที่ต้องช้อนกระดาษสาได้กี่แผ่นต่อวัน

ตอบ: 160 แผ่น /วัน/คน

3. หากช้อนเยื่อสาจากบ่อไปเรื่อย ๆ สีจะจางหรือไม่

ตอบ: ไม่จาง แต่เยื่อจะลดน้อยลง ใช้วิธีการเติมเยื่อปอสาเข้าไป

4. ข้อแตกต่างระหว่างช้อนแบบไทยกับช้อนแบบญี่ปุ่น

ตอบ: แตกต่างที่เทคนิคการช้อนของญี่ปุ่นช้อนขึ้นมาแล้วใช้เทคนิคการกระจายตัวในหัวเฟรม แต่ของไทยใช้เทคนิคเอาเฟรมเข้าไปแล้วตบ ๆ ส่วนผิวสัมผัสของกระดาศาญี่ปุ่นจะเรียบลื่น แต่ผิวสัมผัสของไทยฝั่งหนึ่งจะขรุขระกว่าวัตถุดิบ และสารกระจายตัวใช้เหมือนกัน

5. ใช้วิธีการไหนการควบคุมมาตรฐานน้ำหนักของแผ่นกระดาศา

ตอบ: มีตารางน้ำหนักเทียบ เช่น น้ำหนักประมาณ 20-34 กรัม เท่ากับ 80 แกรม

6. เทคนิคการช้อนแบบไหนขายได้ราคาดีกว่า

ตอบ: พอดี กัน เนื่องจากโรงงานรับทำตามออเดอร์ แต่ช่วงนี้มีออเดอร์ญี่ปุ่นมากกว่า

7. หากรับทำตามออเดอร์ใช้เวลาในกระบวนการผลิตนานไหม

ตอบ: จะมีฝ่ายขายติดต่อประสานงาน ขึ้นอยู่กับออเดอร์ที่สั่งด้วย ระยะเวลาจะไม่เท่ากัน

โรงงานคั่วกาแฟ

1. วิธีการคั่ว เช่น dark, very dark, espresso มีวิธีดูอย่างไรว่า

ตอบ: การคั่วและการชงแตกต่างกัน คั่วอ่อน, คั่วกลาง, คั่ว classic, คั่ว espresso คือ ชื่อระดับการคั่วของกาแฟหากสั่งในร้านกาแฟ คือ ชื่อวิธีการชงของกาแฟ เช่น espresso คือ กาแฟ 1 ชอต หรือ Americano คือ กาแฟ 1 ชอตเพิ่มน้ำร้อนอีก 1 เท่า สุดท้ายอยู่ที่ลูกค้าสั่งเมนูไหน แล้วจะเลือกใช้กาแฟคั่วแบบไหน

2. กาแฟคั่วอ่อน คั่วเข้ม ดูอย่างไร

ตอบ: ภายนอกสังเกตจากสีเมล็ดกาแฟ คั่วเข้ม = สีโทนน้ำตาลเข้ม/คั่วอ่อน = สีโทนน้ำตาลอ่อน รสชาติคั่วอ่อน คั่วกลาง และคั่วเข้ม รสชาติขมไล่ระดับขึ้นไปตามการคั่ว

3. กาแฟที่ทางวิทยากรให้ชิมเป็นกาแฟประเภทไหน

ตอบ: ประเภท คลาสสิก อาจจะได้ความเปรี้ยวลดน้อยลงแต่มีความขมมากขึ้น ขอบุญตเสริมเรื่องรสชาติ เนื่องจากกาแฟเป็นผลไม้ หากไม่ได้รับการแปรรูป แปรรูปมากเกินไป จะยังเจอความหวานและความเปรี้ยวของตัวกาแฟ ซึ่งภาษากาแฟเรียกว่า ฟรุ๊ตตี้ บางท่านที่เชี่ยวชาญในการชิมกาแฟ อาจจะได้อารมณ์ผลไม้ต่าง ๆ เลมอน อโรมา เป็นต้น

4. กระบวนการตากแห้งในช่วงหน้าฝนทำอย่างไร

ตอบ: ตากในโดมพลังงานแสงอาทิตย์ คือ กันการเกิดเชื้อราจากการโดนฝน แต่ ข้อเสียของการตากในโดมทำให้กาแฟแห้งช้าลง ฟินันท์เสริมว่า ปกติกาแฟจะสุกช่วงหน้าหนาวซึ่งเป็นไปได้ยากที่ฝนจะตกช่วงนั้นจึงไม่ค่อยพบปัญหาด้านการตากแห้ง แต่หากกรณี ฝนตกกะทันหันก็ตากไว้ในโดมพลังงานแสงอาทิตย์

5. กาแฟบางที่มีรสเปรี้ยวเกิดจากอะไร

ตอบ: เกิดจากกระบวนการคั่วอ่อน

6. กระบวนการปลูก การตัด การคั่ว special coffee ทำอย่างไร และได้รับการรองรับจากใคร

ตอบ: ทางโครงการดูแลและควบคุมทุกขั้นตอนตั้งแต่กระบวนการปลูก ดูแล เก็บเกี่ยว การคั่ว การจัดเก็บ และมี Mr. Kawashima (coffee hunter) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกาแฟมาดูแลทุกขั้นตอน

7. กาแฟของดอยตุงขายที่ไหนบ้าง

ตอบ: กาแฟคั่ว ราคาสูงสุด 780 บาท/กก. และกาแฟชนิดพิเศษ ราคา 1,500 บาท/กก.

8. ดอยตุงมีกาแฟมีสายพันธุ์อะไรบ้าง

ตอบ: สายพันธุ์อาราบิก้าอย่างเดียว ปัจจุบันมีการทำกาแฟอาราบิก้าชนิดพิเศษ คือ กาโย จาว่า ทริปปิก้า เป็นกาแฟที่มีปีละครั้งเท่านั้น หลังจากเปิดขายจะหมดภายใน 1-2 เดือน

โรงงานเซรามิก

1. ดินที่นำมาปั้นเอามาจากไหน

ตอบ: ดินคำที่เป็นเอกลักษณ์ของเรา เอาดินมาจากในพื้นที่และดินจากจังหวัดลำปาง บางส่วนมาจากจังหวัดพะเยาเติมสีสันทันตามสีลูกค้าต้องการ ดินจากทุกที่จะต้องผ่านการตรวจสอบก่อนว่าไม่มีสารเคมี

2. กระบวนการนี้เรียกว่าอะไร

ตอบ: กระบวนการเซตน้ำเคลือบออก เนื่องจากเวลาน้ำหยดลงมาจะจับตัวเป็นก้อนๆ

3. น้ำเคลือบประกอบด้วยอะไรบ้าง

ตอบ: แร่ธาตุ ดิน น้ำและเคมีบางตัวที่ทำให้เกิดสี

4. สีอะไรที่มีสารตะกั่ว

ตอบ: แร่ธาตุแบบเรียบที่ทำให้เกิดสีทองแดง สีเหล่านี้สามารถทำได้แต่ในปริมาณที่จำกัด เช่น สีน้ำเงินถ้าไม่ใช่สีจะไม่สวยสมบูรณ์จึงต้องใช้ในปริมาณที่กำหนดเพื่อไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายต่อคนทำงาน ซึ่งเราต้องเสนอให้กับต้นสังกัดว่าสามารถใช้ได้แค่นี้

5. หากผ่านกระบวนการเผา การเคลือบเรียบร้อยแล้วมีจุดตำหนิ สามารถตรวจสอบได้หรือไม่

ตอบ: ตรวจสอบได้แน่นอนค่ะ เราสามารถสอบถามย้อนกลับได้ทุกกระบวนการโดยการดูข้อมูลที่จดบันทึกไว้ทุกขั้นตอน เช่น ดินลือตไหน มาจากที่ไหน จากเตาไหน ใครเป็นคนเผา เป็นต้น

6. ปัญหาของคนที่ไม่ใช้เซรามิคเพราะมีน้ำหนักสูง มีวิธีแก้ได้อย่างไร

ตอบ: จากประสบการณ์ที่ทำออเดอร์สั่งอีเกียเราทำตามโมซึ่งลูกค้าชอบเซรามิคแบบหนักอยู่แล้ว แต่หลังจากที่ได้ไปเรียนที่ญี่ปุ่น เราสามารถสร้างความเบาจากมือของเราได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าได้ เช่น ฝั่งยุโรป ชอบแบบเคลือบ ส่วนฝั่งญี่ปุ่นชอบแบบดินเผา

7. การทำหูแก้วทำอย่างไร

ตอบ: ใช้การหล่อแยกกับตัวแก้ว และนำมาติดกัน

8. ระหว่างดินที่ผสมหญ้าแฝกกับไม่ผสมแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ: แด่งแตกต่างกันในกระบวนการขึ้นดิน เนื่องจากดินที่มีส่วนผสมกับหญ้าแฝกหรือกระดาษจะขึ้นโครงสร้างได้ดีกว่า ไม่ทรุดตัวง่าย

ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทางด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น จัดการแยกขยะขององค์กรให้เป็นศูนย์ (Zero waste to landfill) การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิต และการจัดการด้านพลังงานทดแทน เป็นต้น เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดความรู้แก่พนักงานในองค์กร ชุมชนชาวบ้านในพื้นที่ดอยตุงและใกล้เคียง อีกทั้งเป็นสถานที่เรียนรู้แก่กลุ่มบุคคลที่สนใจด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม เข้ามาศึกษาดูงานและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ดำเนินการของตนเอง

ศึกษาดูงานโรงงานทอผ้า และโรงงานย้อมผ้า โครงการพัฒนาออยตุงฯ

ศึกษาดูงานโรงงานกระดาษสา โรงงานควักกาแฟ และโรงงานเซรามิกโครงการพัฒนาออยตุงฯ

ศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. เด็กที่สนใจอยากจะไปทำงานต่างประเทศใช้เงินตัวเองหรือเงินมูลนิธิฯ

ตอบ: เงินตัวเอง คือเป็นเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว อยากออกไปทำงานก็จะหาช่องทางไปทำงานต่างประเทศ

2. เด็กที่ไปส่วนใหญ่ทำอาชีพอะไร

ตอบ: ทำสวน หรือ โรงงานพลาสติก

3. ประเทศไหนที่เด็กอยากไปทำงานมากที่สุด

ตอบ: อันดับ 1 เกาหลี อันดับ 2 ไต้หวัน อันดับ 3 ฮองกง

4. โครงการฯ วัดผลเด็ก ๆ ที่เราสนับสนุนอย่างไร

ตอบ: วัดจากการสะท้อนจากตัวเด็กออกมา ก่อน ว่าชอบหรือไม่ หากเด็กชอบจะบันทึกไว้ หากไม่ชอบจะนำไปปรับปรุงและเมื่อหมดปีงบประมาณแล้วจะนำเข้าไปประชุมอีกครั้ง ว่ามีอาชีพไหนที่เด็ก ๆ ชอบหรือไม่ชอบและหาอาชีพใหม่มาทดแทนอาชีพที่โดนปรับตกไป

5. ณ ตอนนี้มีสมาชิกทั้งหมดเท่าไร

ตอบ: 1,200 คนเด็กที่อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ เรียนใน 8 โรงเรียนในโครงการฯ 60% แต่เด็กที่อยู่พื้นที่แล้วไปเรียนต่างถิ่น ประมาณ 40%

6. พนักงานที่ถูกคัดเลือกให้มาทำงานที่นี่ คัดเลือกจากอะไร

ตอบ: รักเด็กหรือไม่ เข้าใจเด็กได้หรือไม่ เข้าใจกับเด็กได้หรือไม่ ดังนั้นจึงมีการสอบสัมภาษณ์และให้ทดลองงาน 7 วัน โดยให้เด็กไปก่อถาม อยากเห็นว่าเขาเข้ากับเด็กได้จริงหรือไม่ ดูทัศนคติ ดูอารมณ์ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

7. ในทุกการประชุมนี้อาชีพเพิ่มเติมหรือไม่

ตอบ: ศูนย์เด็กไฟดี มีการออกแบบหลักสูตร 10 อาชีพ 8 ชมรม ใช้ได้ทั้งปี โดยที่เราจะออกแบบไว้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณและคุยปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ ผอ.ศูนย์เผยแพร่องค์ความรู้ “อนุมิตี” ในขั้นตอนสุดท้าย

8. หลักสูตรที่เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นคือหลักสูตรใด

ตอบ: หลักสูตรเงิน เพราะตามข้อมูลที่สำรวจ ช่วงวัยรุ่นปัจจัยหลัก คือ “เงิน” จึงมีกิจกรรมขายของช่วงสี่สัปดาห์โดยดุษ ซึ่งจัดทุกๆ ปลายปี กิจกรรมนี้น้องจะได้ประสบการณ์ขายของจริง บริหารทรัพยากรเงิน แรงงานเอง ตัวอย่างที่ 2 คือ กิจกรรม จูเนียร์เซฟ ซึ่งเกิดจากน้องอยากได้เงินบวกกับน้องชอบกินจึงเกิดชมรมนี้ขึ้นมาเหมือนเราสร้างพื้นที่ให้เขาได้แสดงออก และเรามีค่าเสียเวลาแลกกับสิ่งที่เขาทำกิจกรรมไปในทุกกิจกรรม

9. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เห็นได้แสดงออกจะเป็นกิจกรรมเชิง Entertainment แล้วกิจกรรม ช่างไม้ มีพื้นที่แสดงออกให้เขาหรือไม่

ตอบ: ได้ แต่ก่อนเป็นชมรมช่างไม้แต่ตอนนี้เรามีพลาสติกจำนวนมากจึงเปลี่ยนให้เด็กนำฟางมัดพลาสติกมีหลอมมัด และทำเป็นผลงานต่างๆ เช่น กระถางต้นไม้ กรอบรูป เป็นต้น ซึ่งเรากำลังมองถึงว่าจะรวมกับฝ่ายเกษตรนำผลงานกระถางเป็นกระถางต้นไม้ แคตตาล็อก ซึ่งได้รับความนิยมในตลาดมาก แต่ผลงานของชมรมช่างไม้ อย่างเช่น 1. งานประติมากรรมอยู่ข้างหน้าทางเข้ามาศูนย์เด็กไฟดี 2. กรอบรูปสมเด็จย่าและในหลวงรัชกาลที่ 9 3. ชั้นวางรองเท้า ศูนย์เด็กไฟดีจ้างเขาทำแทนที่จะซื้อของ เหมือนให้เขาได้ใช้เครื่องมือและภาคภูมิใจกับสิ่งที่เขาทำได้เกิดประโยชน์ด้วย 4. ทำพวงกุญแจขายที่งาน สีสันแห่งดอยตุง ขออนุญาตเสริมกิจกรรมอาชีพไกด์ ให้เด็กพานักท่องเที่ยวเดินชมสวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง และ ไฟดี อคาเดมี่ พานักฟุตบอลไปเตะมาหลายๆที่ และได้คัดเลือกของจังหวัดเชียงรายติดไปหลายคน

10. งบประมาณสนับสนุนค่าเด็กไฟดีมาจากไหน

ตอบ: งบจากรัฐบาล

11. ศูนย์เด็กไฟดีเป็นหน่วยงานราชการหรือไม่

ตอบ: ไม่ใช่ ศูนย์เด็กไฟดีเป็นเอกชนดูแลโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

12. ส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอะไร

ตอบ: คริสต์ บรรพบุรุษ พุทธ ตามลำดับ

13. จากที่วิทยากรกล่าวถึงกลุ่มเด็กในพื้นที่ 2 พันกว่าคน ไม่ทราบว่ามียุทธศาสตร์อย่างไรบ้าง

ตอบ: 0 - 18 ปี

14. เด็กที่มาทำกิจกรรมกับศูนย์เด็กไฟดีซ้ำ ๆ มีจำนวนเยอะไหม

ตอบ: ก่อนอื่นขอตัดเหลือ 1 พันคนก่อนจะได้ง่ายต่อการเทียบเปอร์เซ็นต์ ในปีนี้เราคาดหวังว่าเด็กที่กลับมาใช้บริการซ้ำ อย่างน้อยเดือนละครั้งจะอยู่ที่ประมาณ 11% แต่ยังไม่คุ้มค่ากับการลงทุนของเรา เรายังพัฒนาและหวังว่าจะเพิ่มขึ้น เป็น 20 - 30 % ในอนาคต

15. สำหรับเด็กที่อยู่หลังเขา เด็กเหล่านั้นมาทำกิจกรรมอย่างไร

ตอบ: ทางศูนย์มีรถ รับ - ส่ง สำหรับเด็กสายใน โดยกำหนดจุด รับ - ส่ง ไว้ โดยมีการประสานกับผู้ใหญ่บ้านว่าจะมีคนจากศูนย์เด็กไฟดีเข้าไปรับและส่งเด็กตามทางเดินรถ

16. ค่าบริการของศูนย์เด็กไฟดีแต่ละครั้งเท่าไร

ตอบ: ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ เพียงโชว์บัตรสมาชิก หากมีกรณีลืมบัตรสมาชิก เสียค่าปรับเงิน 10 บาทแล้ว เราจะออกบัตรชั่วคราวให้ และก่อนกลับบ้านเราจะคืนเงินให้ หรือกรณีทำบัตรหาย เสียค่าปรับ 50 บาท และหากอีก 1 ปี ยังรักษาสมาชิกได้เหมือนเดิมจะคืนเงินให้

17. ศูนย์เด็กไฟดี เปิด - ปิด กี่โมง

ตอบ: วันอังคาร - อาทิตย์ เปิด 8.00 น. – 17.00 น.

ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน ร่วมทำกิจกรรมนึ่งจัดเลี้ยง และปลูกต้นแคปตัส

พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. การบริหารที่ไม่มีฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน มีแต่ฝ่ายเราทำอย่างไร

ตอบ: สร้างความเข้าใจให้ตรงกัน ทุกคนรับรู้ถึงความเสมอภาค โดยการพูดคุยสร้างความเข้าใจหน้าที่และบทบาทของตัวเอง หน่วยงานทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหาร ต้องเสียสละตนทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง รับฟังความคิดของทุกฝ่ายและทำตัวเป็นกลาง เป็นพื้นที่ที่จะขับเคลื่อนชุมชนไป กลุ่มที่ 2 คือ ข้าราชการประจำ หน้าที่คือดูแลระเบียบ ความเรียบร้อยในพื้นที่ จึงมีการจัดการประชุมทุกวันจันทร์ ติดตามผลการดำเนินงาน เจออุปสรรคด้านไหนหรือเปล่าและสรุปงานสัปดาห์ละครั้งหลังจากเข้าใจตรงกันแล้วการตั้งงบประมาณเพื่อสร้างการขับเคลื่อนก็ไม่มีข้อผิดพลาด กลุ่มที่ 3 สมาชิกสภา มีการประชุมเดือนละครั้งเพื่อพูดคุยและสร้างความเข้าใจว่างบประมาณไปลงพัฒนาโครงการนี้ในหมู่บ้านให้สมาชิกสภาไปตรวจสอบติดตามผล และมาพูดคุยถึงความคืบหน้าและอุปสรรคของโครงการ หากเจออุปสรรคสามารถหาหรือการแก้ไขปัญหาได้ทันที โดยกลุ่มผู้บริหารจะเป็นเข้าไปจัดการเองก่อนอื่นทั้งสามกลุ่มนี้ต้องสร้างความเข้าใจ ความสามัคคีกันให้ได้ก่อน จึงจะเกิดกลุ่มที่สี่ได้ การนัดประชุมทุกครั้งต้องมาก่อนเวลาอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง เพื่อเตรียมความพร้อม หากมาช้าต้องชี้แจง ในแนวคิดของเรา หากท่านไม่สามารถบริหารตนเอง สละเวลามาประชุมเพียงอาทิตย์ละครั้ง เดือนละครั้งได้ จะสามารถสละเวลาดูแลชาวบ้านได้อย่างไร และหากไม่มาประชุมมีโทษปรับ 300 บาท/ครั้ง เรากำลังสร้างให้ทุกคนเห็นวาระการทำงานของผู้บริหารที่เป็นแบบนี้ เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทุกคนที่ทำงานจะเข้าใจตรงกันหมดว่าเราทำเพื่ออะไร กลุ่มที่ 4 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นกลุ่มผู้บริหารที่เล็กที่สุด ซึ่งเราจะประชุมกันทุกเดือนเพื่อแจ้งว่า เดือนนี้มีเงินงบประมาณอยู่เท่านี้ และจะใช้งบประมาณนี้ไปพัฒนาหมู่บ้านไหน ซึ่งผู้ใหญบ้านมีหน้าที่ในการสื่อสารกับลูกบ้านให้เข้าใจตรงกัน กรอบเดียวกัน แล้วจะบรรลุเป้าหมายเดียวกันได้

2. จากการรับฟังการบรรยาย หากลูกผู้นำทำผิดเองจะถูปรับ 3 เท่าจากปกติ หลังจากตั้งกฎของหมู่บ้านนี้มา มีการกระทำผิดหรือไม่

ตอบ: ยังมีอยู่ แล้วเราจะเข้าสอบถามกับผู้นำชุมชนต่อว่าจะทำอย่างไรกับลูกตัวเองต้องแจกแจงรายละเอียดและเสียค่าปรับจริง

3. ประเด็นคนรุ่นใหม่มีภูมิคุ้มกันทางด้านสังคมน้อยกว่าคนรุ่นก่อนท่านมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร

ตอบ: ประเด็นภูมิคุ้มกันน้อยเกิดจากการได้รับความสะดวกสบายจากการเข้าถึงเทคโนโลยี เช่น ไฟฟ้า น้ำ (จากโถงเปลี่ยนผักบัว) เราไม่ใช้วิธีการห้ามใช้ก็อกน้ำ ห้ามใช้ผักบัวอาบน้ำแต่เราจะถ่ายทอดให้เขาได้เห็นภาพใหญ่ว่าต้นน้ำที่เราใช้มาจากไหนและความยากลำบากในการเข้าถึงน้ำในเมื่อก่อน

4. อยากให้ท่านนายกแซร์การเมืองท้องถิ่นของที่นี่ และอยากจะทราบว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงของท่านนายก นโยบายและโครงการต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปตามหรือไม่

ตอบ: โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งทุกสมัย เช่น นายกขึ้น สมัยก่อนเป็นรองนายกสมัยที่แล้วเป็นนายกสมัยนี้เป็นรองนายก ซึ่งไม่มีการสร้างความเข้าใจว่าทุกคนสามารถทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ ไม่ใช่การใช้อำนาจในมือตลอดเวลา คือ การสร้างบันทัดฐานการเมืองของที่นี่ ถ้าคุณสมักรเป็นนายกครั้งต่อไปให้ตระหนักได้ว่า คุณจะทำได้ดีกว่าคนก่อนหรือไม่ และไม่ใช่เงินซื้อเสียงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะ ชาวบ้านเขามองว่าถ้าเขาให้เงินเราตอนนี้ แล้วเขาจะเอาคืนตอนไหน ดังนั้น ต้องไม่ซื้อเสียง ทำให้เขาเห็นว่าเราจะพัฒนาจริง ๆ แล้วการเองจะนิ่งเอง

5. ทำไมถึงอยากกลับมาทำงานที่นี่

ตอบ: เนื่องจากเติบโตมากับโครงการพัฒนาอยตุงฯ ได้เห็นการค้าขายความเจริญและได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเมื่อปี 2538 ได้รับโอกาสได้มารู้จักสมเด็จพระญาณสังวร ปภังคธมฺมสุวณฺโณ จุฬารัตนบวรวิทยาลัย ได้รับโอกาสจึงกลับมาทำงานในโครงการพัฒนาอยตุงฯ

6. หากวันนี้มีหนุ่มกพผ. ชวนคุณพิมแต่งงานแล้วไปอยู่ด้วยที่กรุงเทพฯ ออกจากพื้นที่นี้จะไปหรือไม่

ตอบ: มีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าจะอยู่ที่นี้ หากรอให้คนอื่นเข้ามาพัฒนา วันหนึ่งเขาต้องกลับบ้านตัวเอง แต่เราเป็นคนในพื้นที่ อยากรักก็ตามเราก็คงอยู่ที่นี้เพื่อพัฒนาคนและพื้นที่ของเรา

7. องค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมได้นำมาเผยแพร่และต่อยอดหรือไม่

ตอบ: มีค่ะ โดยปีนี้จะมีการจัดทำหนังสือภาพเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตบนดอยตุง ซึ่งจะเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ทำให้ทุกคนที่มีโอกาสได้มาดอยตุงหรือไม่ได้มีโอกาสมาได้เข้าถึงและรับรู้องค์ความรู้และภูมิปัญญาของคนในพื้นที่ดอยตุง

8. นอกจากสื่อการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นหนังสือแล้ว ยังมีสื่อรูปแบบอื่นหรือไม่

ตอบ: นอกจากหนังสือแล้ว ยังมีคลิปวิดีโอ คลังรูปที่เก็บรวบรวมไว้เพื่อใช้ในระยะเวลา

9. หากต้องการองค์ความรู้มีกลุ่มใดที่คอยหาหรือ ให้ข้อมูลแก่เราไหม

ตอบ: ไม่มี ตอนนี้ใช้วิธีขอความร่วมมือและความช่วยเหลือขอข้อมูลจากผู้รู้โดยตรง เช่น การมาในวันนี้ได้คุ้นเคยกับท่านรองนายกมากขึ้น หากต้องการข้อมูลด้านใดจะโทรไปถามท่านรองได้ว่าให้ไปถามที่ใครเป็นต้น

10. หลังจากทราบว่าจะไปหาองค์ความรู้ที่ใครแล้ววิธีการเก็บองค์ความรู้ทำอย่างไรและใช้เวลานานหรือไม่

ตอบ: ใช้วิธีสัมภาษณ์รายบุคคลและอัดเสียงไว้โดยระยะเวลาที่มาน้อยแตกต่างกันไป และนำเสียงที่อัดมาฟังทำความเข้าใจและร่างออกมา และนำไปให้ผู้ที่เราสัมภาษณ์ตรวจสอบดูอีกครั้งว่าข้อมูลถูกต้องหรือไม่

11. วางแผนการขยายตลาดเกี่ยวกับสินค้าทอมือของกลุ่มหัตถกรรมของคุณมยุรียังไงบ้าง

ตอบ: แต่ละบุคคลมีตลาดทำตามออเดอร์เป็นของตัวเองซึ่งส่วนใหญ่ให้ต่างประเทศและในตัวเมือง เชียงราย และมีขายในเพจของคน.อำเภอแม่ฟ้าหลวงในอนาคตจะมีการขายในระดับนานาชาติก็อาจจะ ต้องมาดูว่ากลุ่มของเราพร้อมที่รับออเดอร์หรือไม่อีกที ซึ่งตอนนี้เราอยู่ได้แล้ว เพราะมีออเดอร์จากดอย ตุงให้ผลิตรายม

12. กลุ่มหัตถกรรมเป็นรัฐวิสาหกิจชุมชนหรือไม่ (แม่มยุรี)

ตอบ: ไม่ใช่ ทางภาครัฐพยายามให้เข้าร่วมแต่เรารู้สึกว่า ณ ตอนนี้เราอยู่ได้แล้ว ไม่ต้องดิ้นรนมากมาย พออยู่พอกิน

13. หากในอนาคตโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ไม่ได้อยู่ในพื้นที่แล้ว ท่านรองนายกมีการวางแผนไว้ อย่างไร

ตอบ: เตรียมพร้อมด้านคน คือการส่งเสริมคนให้มีประสิทธิภาพตรงตามศักยภาพของเขา คนที่เก่ง ส่งเสริมให้เขาได้ไปทำงานข้างนอกเพื่อสร้างรากฐานให้เขา หากทุกคนกลับมาในโครงการพัฒนาดอยตุง ฯ ทรพยากรอาจไม่เพียงพอ และหากต้องการเข้ามาอยู่ในพื้นที่ดอยตุงต้องแต่งเข้ามาเท่านั้น ส่วนด้าน อาชีพ สร้างและส่งเสริมอาชีพหลักให้เขาดูแลตัวเองได้ เช่น เกษตรกรรม ทำสวนกาแฟ เลี้ยงสัตว์ และการเย็บผ้าทอผ้า เป็นงานอดิเรกและเป็นอาชีพเสริมได้อีกด้วย

14. ในอนาคตจะมีการเลือกตั้งเทศบาล อยากจะทราบนโยบายของท่านรองนายกว่ามีอะไรบ้าง

ตอบ: ในพื้นที่ของเรายังไม่มีการเลือกตั้ง เนื่องจากเป็น อบต.อยู่ แต่นโยบายของรองนายก คือ เราจะ ทำให้ประชาชนมีความสุขมากกว่านี้

15. หากหมดรุ่นของท่านรองนายกแล้ว ท่านจะมีแนวทางหรือนโยบายอย่างไรให้กับคนรุ่นใหม่ที่จะ ขึ้นมาบริหารต่อให้เข้มแข็งดังเช่นนโยบายของท่านรอง ณ ตอนนี้ไหมครับและมีคนรุ่นใหม่มี แวบ้างแล้วหรือยัง

ตอบ: ในแต่ละหมู่บ้านจะมีเยาวชนเข้ามาเป็นกรรมการหมู่บ้านด้วย คนรุ่นใหม่เหล่านั้นได้เห็นและซึมซับระบบการบริหารจัดการ แล้วเราก็ได้เห็นทัศนคติการทำงานของคนเหล่านั้นไปด้วย

วิทยากรถามคณะ กฟผ.

1. ท่านมีความคาดหวังอย่างไรในการมาศึกษาดูงานที่ดอยตุงในครั้งนี้และอยากจะทำให้ท่านได้เล่า ถึงว่าองค์กรของท่านทำอะไรบ้าง และแนวทางการดำเนินงานให้เป็นวิทยาทาน

ตอบ: พวกเราเป็นพนักงาน กฟผ.มีหน้าที่สร้างแสงสว่างให้กับประเทศให้ทุกคนมีความสุขและ สะดวกสบายในการใช้ไฟฟ้าเพราะไฟฟ้าคือสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เรามาศึกษาดูงานในวันนี้เพื่อ เรียนรู้ว่าการพัฒนาดอยตุงฯกับชุมชนทำงานสานงานและประโยชน์ ความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ อย่างไร เพราะกฟผ.ตั้งแต่เหนือจรดใต้เราอยู่ร่วมกับชุมชนและเรากำลังจะสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนที่ อยู่รอบๆเรา แล้วเราได้เรียนรู้การที่โครงการสานประโยชน์ให้กับชาวบ้าน โดยให้ชาวบ้านเป็นศูนย์แล้ว จะนำไปปรับใช้ สิ่งที่ได้มากที่สุด คือ แรงบันดาลใจของการเป็นผู้นำของสมเด็จพระเจ้า ได้มาเห็นผลงานที่ ท่านทรงทำไว้ว่าเกิดประโยชน์ให้แก่ชุมชนขนาดไหน ในองค์กรของเราในปัจจุบันเห็นว่าคนรุ่นใหม่มี

ความสำคัญเลยฟังความคิดเห็นจากคนรุ่นใหม่เป็นหลัก แต่จริงๆ แล้วมันต้องประสานร่วมกัน ประสานร่วมกับวัฒนธรรมองค์กร และเราจะนำแรงบันดาลใจเหล่านี้ไปปรับเปลี่ยนองค์กรในส่วนของเราต่อไป ปกติจะเจอคนร้องเรียนเรื่องการจัดการทรัพยากรจากการผลิตไฟฟ้า ซึ่งผู้ร้องเรียนแล้วก็ไปเลย ไม่มีการรับฟังการชี้แจงจาก กฟผ.เลย ทาง กฟผ.เราน้อมรับทุกคำติชม แต่ที่โครงการพัฒนาตอนดอยตุงฯ ขึ้นมาครั้งแรกไม่ได้มาพร้อมความคาดหวังที่จะได้มาเรียนรู้ด้านงานพัฒนา ความลงตัวของประชาชน จากทรัพยากรที่ไม่เหลืออะไรแล้วและชาวบ้านมีส่วนร่วมในการสร้างทรัพยากรซึ่งแตกต่างจากเวทีสิ่งแวดล้อมต่างๆ และไม่น่าเชื่อว่ากฎของชุมชนของการใช้ทรัพยากรแล้วต้องนำกลับมาคืนจะได้ผลขนาดนี้

รับฟังการบรรยาย หัวข้อตัวชี้วัดความสำเร็จงานพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง 3S indicators

โดยผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ วันพฤหัสบดีที่ 17 มีนาคม 2564

ประเด็นคำถาม - คำตอบ

1. แถบสีข้อมูลดิบในตารางมีความหมายอย่างไร

ตอบ: ใช้แถบสีในการแยกแยะในเบื้องต้นว่าผ่านหรือไม่ผ่าน ผ่าน คือ เฉพาะเกรด A B สีเขียวหมายถึงคะแนนที่มากกว่าครึ่งเป็นต้นไป วัดระดับครัวเรือนชุมชนและวัดแบบพื้นที่ เช่น การวัดพื้นที่ป่า การวัดความหลากหลายทางชีวพรรณ ซึ่งต้องวางบล็อกหัวป่าของดอยตุง เป็นต้น ซึ่งสีเหลือง คือ ผลที่ผ่านขอการวัดเชิงพื้นที่

2. การเก็บข้อมูลมีตัวชี้วัดตัวไหนที่มีหน่วยงานอื่นช่วยเก็บข้อมูลบ้าง

ตอบ: ข้อมูลบางส่วนให้หน่วยงานอื่นเก็บด้วย เช่น การวัดคุณภาพน้ำ คุณภาพดิน ความเสี่ยงดินสไลด์ ข้อมูลที่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญในการวัดผล เป็นต้น

3. การสำรวจข้อมูลเป็นการสำรวจร้อยละหรือไม่ได้ หรือเก็บข้อมูลเพียงกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น

ตอบ: ต้องเป็น 2 ส่วน ส่วนของข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม เราสำรวจร้อยละทุกปีอยู่แล้ว ส่วนของพื้นที่ป่าและความหลากหลายของชีวพันธุ์ ต้องมีการวางบล็อกของป่าซึ่งเป็นไปตามสภาพความหลากหลายของป่า ส่วนนี้จะสำรวจแบบกลุ่มตัวอย่าง ส่วนข้อมูลเฉพาะกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถใส่เข้าไปในตัวชี้วัดได้ เช่น ความรู้สึกมั่นใจในตัวผู้นำ เป็นต้น

4. การเก็บข้อมูลของดอยตุงมีองค์กรอื่นมาตรวจสอบหรือรองรับความน่าเชื่อถือหรือไม่

ตอบ: โดยปกติไม่มีองค์กรอื่นมาตรวจสอบข้อมูล แต่การประเมินโครงการพัฒนาตอนดอยตุงฯ เราทำร่วมกับ TDRi ร่วมกันพัฒนาตัวชี้วัด และอีกโปรเจกต์หนึ่งเราจ้างให้เขามาประเมินและตรวจสอบไปด้วย

5. กระบวนการจัดการข้อมูลดิบที่ได้มาแปลงเพื่อแสดงผลลัพธ์อย่างไร

ตอบ: ก่อนอื่นขอเล่าก่อนว่าการเก็บข้อมูลมีพัฒนาการอย่างมาก เมื่อก่อนเวลาเก็บข้อมูลใช้กระดาษทั้งหมด และใช้คนในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาลงและประมวลผ่าน excel แต่ในปัจจุบันมีพัฒนาการมากยิ่งขึ้น เราออกแบบแบบสอบถามและ flow การดึงข้อมูลร่วมกับโปรแกรมเมอร์ตั้งแต่แรก

โดยเก็บข้อมูลด้วยแท็บเล็ต และประมวลผลตามแบบที่เราต้องการ และในขั้นต่อไปเราอยากจะชิงค์ฐานข้อมูลทุกโครงการของเราเข้าด้วยกัน เพื่อได้มองเห็นภาพใหญ่ของการพัฒนาได้

6. เนื่องจากโครงการพัฒนาดอยตุงฯ อยู่มาก่อนมีตัวชี้วัด ซึ่งแสดงว่าตัวชี้วัดสร้างมาเพื่อบ่งชี้การมีโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ถูกต้องไหมครับ

ตอบ: ถึงแม้ว่าเราจะมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนเมื่อไม่นานมานี้ แต่ก่อนหน้านี้ฐานทั้งหมดมีแนวทางที่สมเด็จย่าให้ไว้และประสบการณ์ของนักพัฒนา จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นจะมีการวัดมาประมาณหนึ่งแล้วจากข้อมูลดิบที่เราเก็บมาซึ่งเราได้พัฒนาเป็นตัวชี้วัดอย่างชัดเจน แต่ในอนาคตหากเราเปิดโครงการใหม่เราไม่จำเป็นต้องสร้างกิจกรรมแล้วพัฒนาตัวชี้วัดอีกแล้ว เราสามารถใช้โมเดลและตัวชี้วัดนี้ในการดำเนินงานพัฒนาได้เลย

7. ตอนนี้ได้ตัวชี้วัดมาแล้วจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมของดอยตุงอย่างไร

ตอบ: หลังจากที่เรามี 3S model ทำให้เรามองครอบคลุมมากขึ้น ดังนั้นกิจกรรมของดอยตุงในต่อไปจะเป็นกิจกรรมที่ขยายครอบคลุม 3s indicators ซึ่งหน่วยงาน KLC เป็นฝ่ายรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ ทำงานร่วมกับ ฝ่ายพัฒนาสังคม ที่เป็นฝ่ายการพัฒนาของดอยตุง ในเรื่องแผนงานประจำปีและกรอบงานที่จะทำร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

8. การวัด 3s indicators มีค่าใช้จ่ายคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณที่เราใช้อยู่

ตอบ: แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วน 3s indicators เป็นการวัดภาพใหญ่ ใช้เวลาทั้งหมด 6 ปีในการสำรวจและวัดผล ส่วนที่สอง การวัดด้านเศรษฐกิจ สังคม วัดผลทุกปี เรื่องงบประมาณขอติดไว้ก่อนเพื่อเช็คความถูกต้อง

9. ข้อมูล must have และ nice to have เป็นข้อมูลที่สำรวจเองทั้งหมดใช่หรือไม่

ตอบ: ข้อมูล must have ส่วนใหญ่สำรวจเอง แต่บางอย่างต้องใช้องค์กรอื่นสำรวจ เช่น การวัดคุณภาพน้ำ เป็นต้น ดังนั้นการสำรวจข้อมูลในทุกๆปีอาจไม่สัมพันธ์กับข้อมูล must have หรือ nice to have

10. โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีเทียบเคียงกับเกณฑ์มาตรฐานบ้างหรือไม่

ตอบ: ยังไม่มีการเทียบเคียงมาตรฐานกับที่ใด เนื่องจากที่ดอยตุงมีข้อมูลมากที่สุด มีแต่เทียบเคียงมาตรฐานกับโครงการอื่นๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

11. ฝั่งองค์กรของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นอย่างไรบ้าง และมีอายุเฉลี่ยเท่าไร

ตอบ: ฝั่งองค์กรของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง แบ่งเป็นฝ่าย

- ฝ่ายพัฒนา ประกอบด้วย การลงพื้นที่, การจัดการโครงการ, การติดตาม CSE, KLC
- ฝ่ายธุรกิจเพื่อสังคม พัฒนามาจากธุรกิจเพื่อสังคมของเรา ประกอบด้วย อาหารแปรรูป คาเฟ่ หัตถกรรม การเกษตร การท่องเที่ยว
- ฝ่ายสนับสนุน (enabling) ประกอบด้วย ฝ่ายบุคคล ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายบัญชีการเงิน ฝ่ายโลจิสติก การตลาด ฝ่าย IT ฝ่ายช่าง ฝ่ายยานยนต์ เป็นต้น ซึ่งแต่ละฝ่ายมีช่วงวัยที่หลากหลาย ในสำนักงานส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ แต่ในส่วนของฝ่ายลงพื้นที่จะเป็นผู้มีประสบการณ์เยอะ รุ่นที่อยู่กับดอยตุงตั้งแต่เริ่ม

12. ในการทำงานที่มีช่วงอายุที่หลากหลายมีปัญหาช่วงวัยบ้างหรือไม่

ตอบ: มีเป็นปกติของความต่างของช่วงวัยแต่ไม่รุนแรงมาก เพราะทุกคนที่เข้ามามีความเชื่อในแนวเดียวกันอยู่แล้ว โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ก่อนที่จะตัดสินใจเข้ามาทำงานในองค์กรใดแล้วเขาต้องศึกษาก่อน แต่เรื่องวิธีการทำงาน แนวคิด อาจมีความแตกต่างบ้าง ดังนั้นเราจึงทำกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อยู่ตลอด เช่น กีฬาสี ออกไปกินข้าวข้างนอกด้วยกัน เทียวพักผ่อนด้วยกัน เป็นต้น

13. มีการจัดการองค์ความรู้อย่างไรบ้าง

ตอบ: KLC จัดการองค์ความรู้โดยอ้างอิงจาก งานจริงในพื้นที่ งานที่เกิดขึ้นในโครงการพัฒนาโดยดูจากรวมองว่าเป็นองค์ความรู้หมด ไม่ว่าจะเป็นงานที่สำเร็จ = best practice, งานที่ล้มเหลว = lesson learn ทำให้เราว่าการทำแบบนี้ล้มเหลวอย่างไรและจะบทเรียนให้เราไม่ทำซ้ำอีก เป้าหมายในการจัดการองค์ความรู้ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง มี 2 อย่าง คือ - เพื่อกระตือรือร้นการพัฒนาของมูลนิธิฯ ซึ่งจะทำให้เราทำงานได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ดีขึ้น ถูกลง และไม่เกิดข้อผิดพลาดซ้ำ

- เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ไว้ในคลังและเผยแพร่ให้แก่ผู้อื่นนำไปปฏิบัติต่อได้ โดยที่คนอื่นจะไม่ได้งมทำโดยไม่มีแนวทางใดๆ เพราะเราทำมาก่อนส่วนหนึ่งแล้ว ดังนั้นให้เขาได้นำไปต่อยอดเองได้ฝ่าย KLC แบ่งตามหน้าที่การจัดการองค์ความรู้ เป็น 5 ฝ่าย

1. Knowledge management มีหน้าที่ลงพื้นที่ สกัด จัดเก็บ องค์ความรู้เพื่อออกมาเป็นโมเดล
2. Archive มีหน้าที่ออกแบบระบบออนไลน์และออฟไลน์ ในการจัดเก็บข้อมูลงานพัฒนา ข้อมูลจากทีม KM และข้อมูลหน่วยงานจากฝ่ายพัฒนา ทั้งภาพ สื่อ ซึ่งเรามองว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นสินทรัพย์ และมีระบบคลังข้อมูล ระบบการค้นหา และข้อมูลที่เรามีอยู่แล้ว เช่น ศูนย์ทอผ้า ศูนย์รองเท้านารี ศูนย์แมคคาเดเมีย เป็นต้น *จากนี้เป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มเป้าหมาย
3. Living university เผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ผู้ใหญ่
4. ทีมพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่-ค่ายเด็ก เผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่เด็กในพื้นที่
5. ทีมพัฒนาเด็กและเยาวชนในเมือง เผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่เด็กในเมืองใหญ่ ซึ่งเด็กกลุ่มเป็นเด็กในเมืองใหญ่เป็นเด็กที่มีศักยภาพในการเป็นผู้นำในอนาคต หากเขาเข้าใจหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ความหลากหลายในสังคม เรามองว่าจะเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดี เมื่อเขาโตขึ้นก็จะเข้าใจและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ หลังจากที่เราได้เผยแพร่องค์ความรู้แล้ว เราจะได้ feedback จากคณะโดยความรู้ใหม่ที่เกิดจากการถาม หรือจากที่เราได้จากหน่วยงาน ซึ่งเรานำข้อมูลเหล่านี้ส่งต่อแก่ทีม KM ในการยกระดับองค์ความรู้ และทีม archive จัดเก็บต่อไปและมีการเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับคนในองค์กร เนื่องจากคนทำงานหรือคนรุ่นใหม่อาจจะไม่เข้าใจหลักการพัฒนาทั้งหมด จึงมีทีมที่จะพุ่มพัก ดีเอ็นเอ ให้เข้าใจตรงกัน

14. ดอยตุงมีวิธีการขยาย social business ให้แก่คนในชุมชนดอยตุงให้เขาเป็นเจ้าของอย่างไร

ตอบ: ขอแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ การพัฒนาธุรกิจให้กับชาวบ้านในพื้นที่พัฒนาโดยดอยตุง คือ ให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของแบรนด์เอง ส่วนนี้ทางผู้เชี่ยวชาญร่วมกับพัฒนาสังคมส่งเสริมชาวบ้านที่ต้องการเป็นเจ้าของกิจการ ส่วนที่ 2 ส่งเสริมงาน SE ขนาดเล็กอื่นๆที่เกิดขึ้นให้ขยายผลได้ ในฐานะที่แบรนด์

ดอยตุงเป็น SE ที่อยู่มานานและมีจุดแข็ง คือ เครือข่ายการตลาดที่แข็งแกร่งและมีการบริหารจัดการที่แน่นอนซึ่งเป็นสิ่งที่เราสามารถขับเคลื่อน SE ไปได้ และเรามีตัวชี้วัดอีกชุดหนึ่ง เรียกว่า SE criteria หากกิจการใดที่ขึ้นทะเบียน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมแล้ว ต้องการที่ปรึกษา เราสามารถนำเกณฑ์เป็นเครื่องมือในการวัดว่ากิจการของเขาอยู่ในขั้นไหนและเราจะได้ส่งเสริมเขาได้ถูกต้อง

15. SE model มีลักษณะอย่างไรบ้าง

ตอบ: มุมมองของ SE model ในปัจจุบันของแต่ละประเทศแตกต่างกันมาก ดิฉันขอแชร์ในมุมมองของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ถ้าคุณจะตั้ง SE ขึ้นมาต้องมี

1. จุดประสงค์ของการจัดตั้งองค์กร ต้องเป็นไปตามการแก้ไขปัญหาสังคม และทำให้เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น
2. สามารถวัดผลกระทบกับกลุ่มเป้าหมายตามจุดประสงค์ขององค์กรที่ตั้งขึ้นมาได้
3. สามารถเลี้ยงตัวเองจากเงินที่ได้จากธุรกิจได้ แต่ในช่วงแรกอาจจะยากในการมีสภาพคล่องทางการเงินที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ แต่คุณมีแผนที่จะทำให้อย่างน้อย 50% เป็นเงินที่มาจากการทำงานกิจการของคุณ

16. ความแตกต่างระหว่าง start up กับ SE แตกต่างกันอย่างไรร

ตอบ: แตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ SE มีจุดประสงค์ในการจัดตั้ง คือ ต้องทำให้สังคมดีขึ้น แก้ไขปัญหาสังคม ซึ่ง start up อาจไม่ต้องคำนึงถึงด้านนี้ เป็นบริษัทขนาดเล็กที่สร้างผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมใหม่ๆ สู้ตลาด โดยไม่ได้คำนึงถึงการแก้ไขปัญหาให้ชุมชนและสังคม ดังนั้น SE เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ใน start up

พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากร ทีมภาคสนามของดอยตุง

พี่ถนอม และพี่พงษ์ศักดิ์ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานพัฒนากับโครงการพัฒนาดอยตุงฯ และพื้นที่ขยายผลของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เล่าประสบการณ์ เทคนิคการลงพื้นที่ การเก็บข้อมูล การฟังตัวอยู่กับชุมชน ชาวบ้านเพื่อสร้างความไว้วางใจ รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการลงพื้นที่ว่า ไม่ว่าจะลงพื้นที่ไหนมีปัญหาอุปสรรคเสมอ พื้นที่ต่าง ปัญหาต่าง ต้องมีการปรับตามภูมิสังคมของบริบทพื้นที่นั้นๆ โดยเน้นย้ำเรื่องการทำงานบนฐานข้อมูลจริง และชาวบ้านได้อะไร

สิ่งที่ได้รับจากการมาศึกษาดูงานที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ

- อ.แบล็ค ได้เรียนรู้เยอะมากๆ และผมพยายามหา Key success ของดอยตุงฯ ที่แท้จริงแล้วสิ่งนั้น คือ ความรัก ความเป็นมนุษย์ โดยทุกคนมีความเชื่อที่จะรัก โดยมีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นตัวอย่าง และเรื่องการเข้าถึงคนมีขั้นตอนและรายละเอียดที่ลึกซึ้งมาก อยากให้ทาง EGAT ทุกฝ่ายได้มาคลุกคลีและซึมซับจริงๆ
- ได้เรียนรู้การจัดการอย่างเป็นระบบของทุกฝ่ายในองค์กร ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะระบบดีทำงานได้รวดเร็วขึ้น การตั้งกระบวนการ input >> process >> output ซึ่งจะสร้างผลกระทบในทางที่ดีแก่ชุมชน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ คุณภาพคนทำงานในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่เข้าใจหลักการขององค์กรไปในทิศทางเดียวกัน ได้เห็นการเข้าถึงเนื้อหา เวลาที่ทุกคนพูดถึงรู้สึกว่าคุณค่าของข้อมูล (เวลาฟังเพลินมากค่ะ) ไม่ว่าจะเดินไปที่ไหนขององค์กรจะเห็นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเข้าใจแล้วว่าทำไมถึงต้องมาดูงานที่ดอยตุง แล้วได้รู้ถึงจุดอ่อนของ กฟผ. ที่พยายามทำงานกับชุมชนแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เกิดจากทีมพนักงานที่เหนื่อยมากและทีมสนับสนุนอาจไม่ได้ขับเคลื่อนมากเท่าที่ควรจึงจะนำไปปรับใช้ในการที่ให้ทีมสนับสนุนเข้าไปขับเคลื่อนมากขึ้น เช่น เข้าไปให้กำลังใจ ถามไถ่ความเป็นอยู่ สแตนบายรอแก้ปัญหาหน้างาน เป็นต้น

- พี่ตุ๊ก ตลอดสามวันที่ผ่านมารู้สึกดีต่อใจกับคำว่า “นำพา พาพา” มากค่ะ และตอนที่กลับไปห้องพักได้เห็นวิดีโอประชาสัมพันธ์ดอยตุงในทีวี เห็นท่านทูตที่มาดูงานแล้วบอกว่า สินค้าที่ซื้อไปเขาได้เห็นที่มาและภูมิหลัง พี่ตุ๊กได้เห็นถึงความตั้งใจว่าจะทำให้สังคมดีขึ้นและยั่งยืน ที่สำคัญจะดูแลมิติผลผลิตหรือมิติเทคโนโลยีอย่างเดียวยังไม่ได้ ต้องมองให้รอบด้าน ในปัจจุบันทุกอย่างองค์กรมีตัวชี้วัดบางครั้งเป็นนามธรรม แต่ที่นี้แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนและการคิดวิเคราะห์มาอย่างดี
- ได้เรียนรู้ว่า “สร้างคน” ให้ดีก่อนแล้ว “คนจะสร้างงาน” โดยผู้นำมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในศักยภาพของคนทุกคน จึงมองย้อนว่า ถ้า กฟผ. มีภาวะผู้นำแบบที่ดอยตุง เราจะไปต่อได้อย่างยั่งยืน
- ได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นขององค์กร กฟผ. ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น วิธีการวิเคราะห์ปัญหาของ กฟผ. น้อยไป ปัจจุบันให้รุ่นพี่มาฟังรุ่นน้อง ซึ่งควรจะให้ทุกรุ่นรับฟังกันและกัน การเข้าถึงประชาชนและภาพลักษณ์ที่เป็นมิตรกับประชาชน เรายังขาดวิธีการเข้าถึงชุมชนอย่างถูกต้อง
- 3s model นำไปพัฒนาคนได้
 - ขั้นแรก “อยู่รอด” ใส่ใจสอนงานให้เขาเป็นงานก่อน
 - ขั้นที่สอง “พอเพียง” คนทำงานคิดเป็น ทำงานเองได้โดยไม่ต้องมีใครมาสั่ง
 - ขั้นที่สาม “ยั่งยืน” ส่งเสริมและพัฒนาให้เขาไปต่อยอดการทำงานเองได้
- ได้เห็นการสร้างความมั่นคงให้กับคนในชุมชนก่อนที่จะเข้าไปพัฒนาหรือให้ประโยชน์ในพื้นที่ สร้างความเข้าใจของการมีประโยชน์ต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม หากได้ใจแล้ว ชุมชนรู้สึกว่า กฟผ. เป็นของเขา (รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ) แล้วการขับเคลื่อนงานจะเป็นไปด้วยดี

- ได้รับแนวทางการแก้ไขปัญหา “ส่วนงานและส่วนชุมชน” หน่วยงานที่ดูแลชุมชนมีทั้งงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีเป้าหมายเดียวกัน วิธีการอาจจะไม่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดการผิดพลาดในผลลัพธ์ เนื่องจากแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน จึงคิดว่าวิธีการค้นหาปัญหาและความต้องการในแต่ละภูมิภาคเป็นเรื่องที่ทำหยาบมากกว่าที่เราจะคิดโครงการแล้วไปยื่นให้เขาโดยที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของเขาเลย และควรจะบูรณาการร่วมกันระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ตรงกันและมุ่งไปทางเดียวกัน

รับฟังการบรรยาย หัวข้อตัวชี้วัดความสำเร็จงานพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง 3S indicators และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากร ทีมภาคสนามของดอยตุง

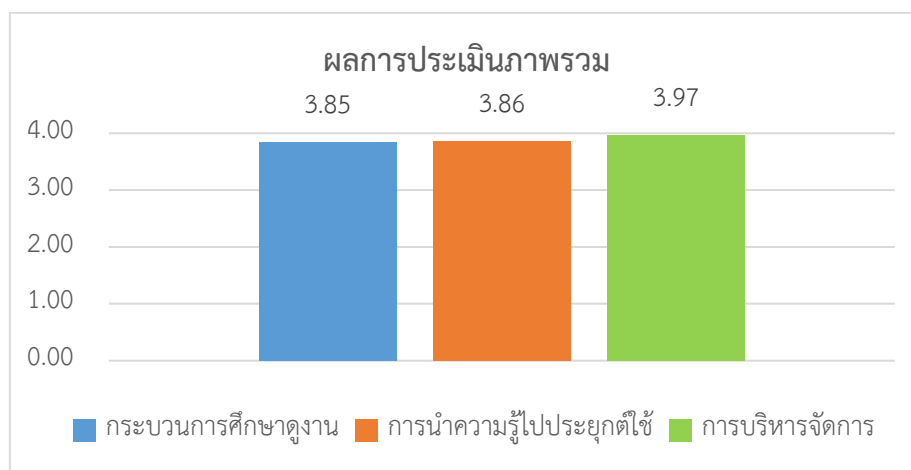
รายงานผลการประเมินความพึงพอใจ
คณะผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) รุ่นที่ 1
วันที่มาศึกษาดูงาน : วันที่ 15 - 17 มีนาคม พ.ศ. 2564
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาคอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. จำนวนผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : ผู้มาศึกษาดูงาน 25 คน ผู้ตอบแบบประเมิน 22 คน (88% ของจำนวนผู้มาศึกษาดูงานทั้งหมด)

2. ผลการประเมินความพึงพอใจจากคณะดูงานในด้านต่างๆ

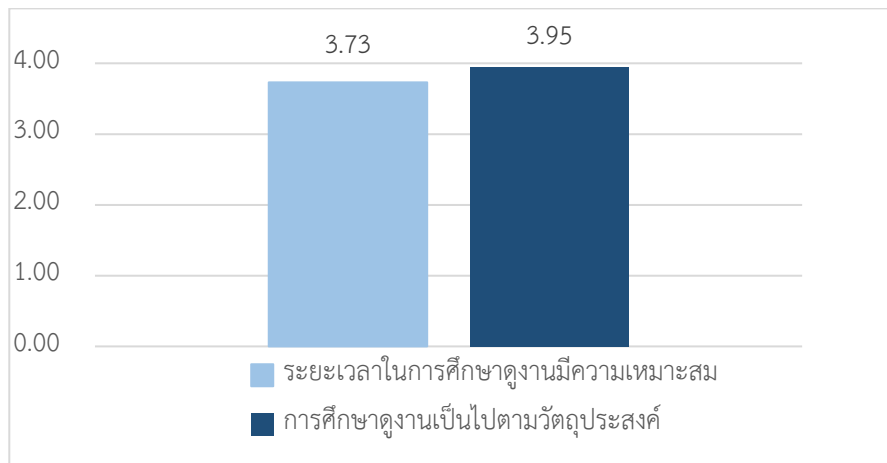
(กำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = มาก 4 = มากที่สุด)

2.1 การประเมินผลภาพรวมเฉพาะด้าน 3 ด้าน คือ กระบวนการศึกษาดูงาน การนำความรู้ไปต่อยอดและการบริหารจัดการ พบว่า การบริหารจัดการ มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ 3.97 รองลงมา คือ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และกระบวนการศึกษาดูงาน มีค่าเฉลี่ย 3.86 และ 3.85 ตามลำดับ

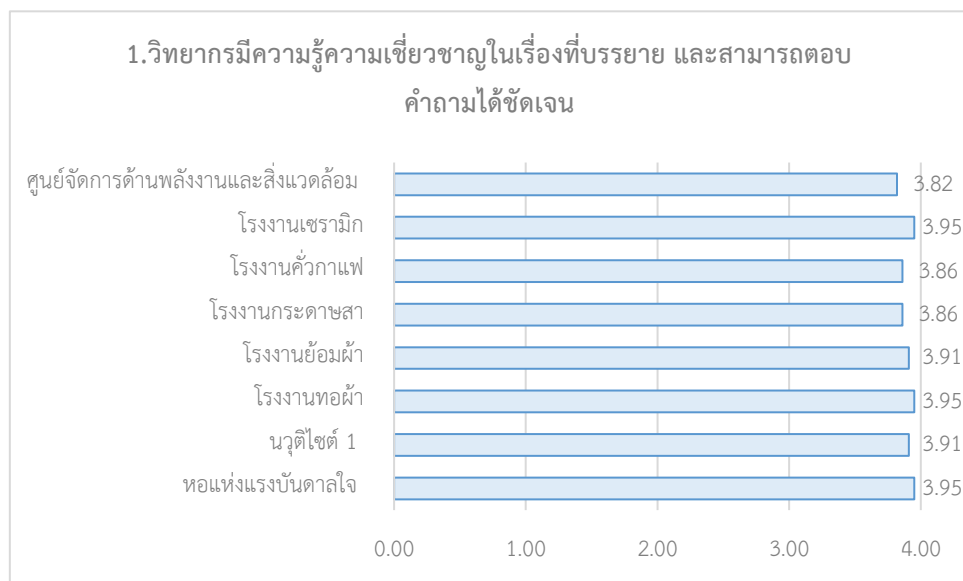
2.2 ผลการประเมินแยกตามประเด็น

(1) ภาพรวมการศึกษาดูงาน พบว่า เรื่องระยะเวลาในการศึกษาดูงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 และการศึกษาดูงานตรงตามวัตถุประสงค์ในเรื่องหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม : เวลาในการศึกษาดูงานน้อยไป, ปรับช่วงเวลาที่มา เช่น หลีกเลียงช่วง PM 2.5

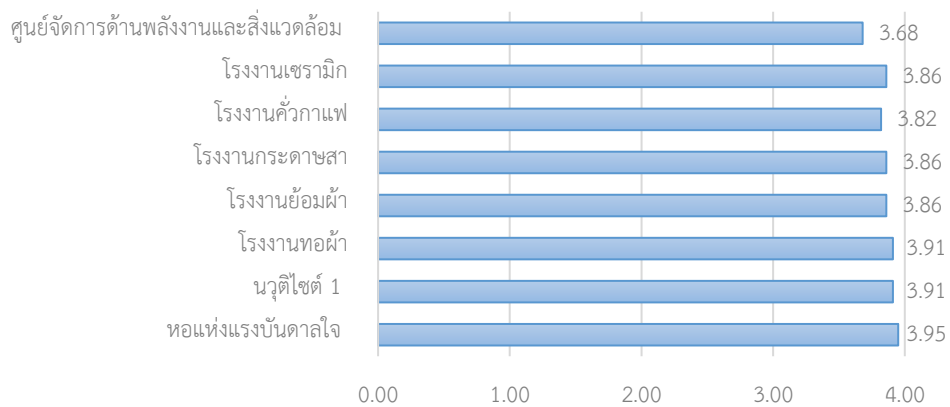
(2) ผลการประเมินแต่ละสถานที่ศึกษาดูงาน โดยประเมินใน 3 หัวข้อ คือ 1. วิทยากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่บรรยาย และสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.91 2. เนื้อหาที่จัดครอบคลุมเพียงพอ และสอดคล้องกับหัวข้อ/ประเด็น มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86 และ 3. สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้กิจกรรม หรือเอกสารประกอบการบรรยายเหมาะสมกับเนื้อหา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82

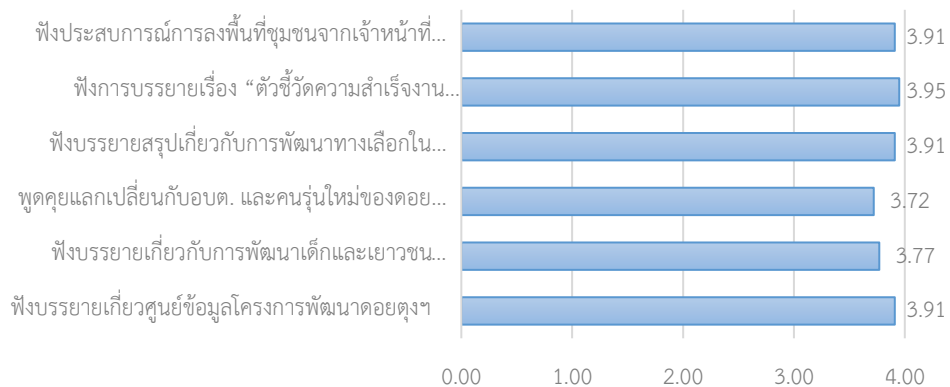
**1.วิทยากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่บรรยาย และสามารถตอบ
คำถามได้ชัดเจน**

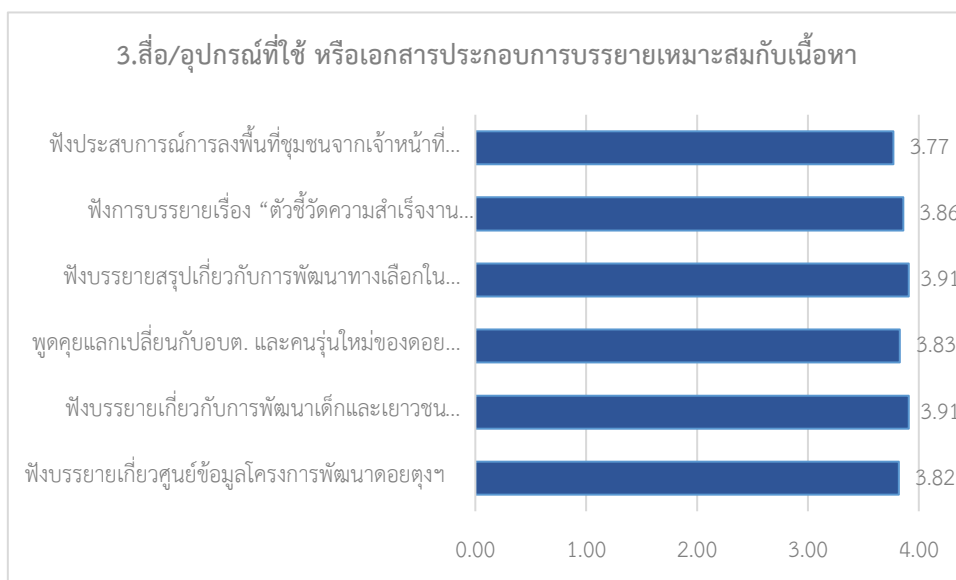
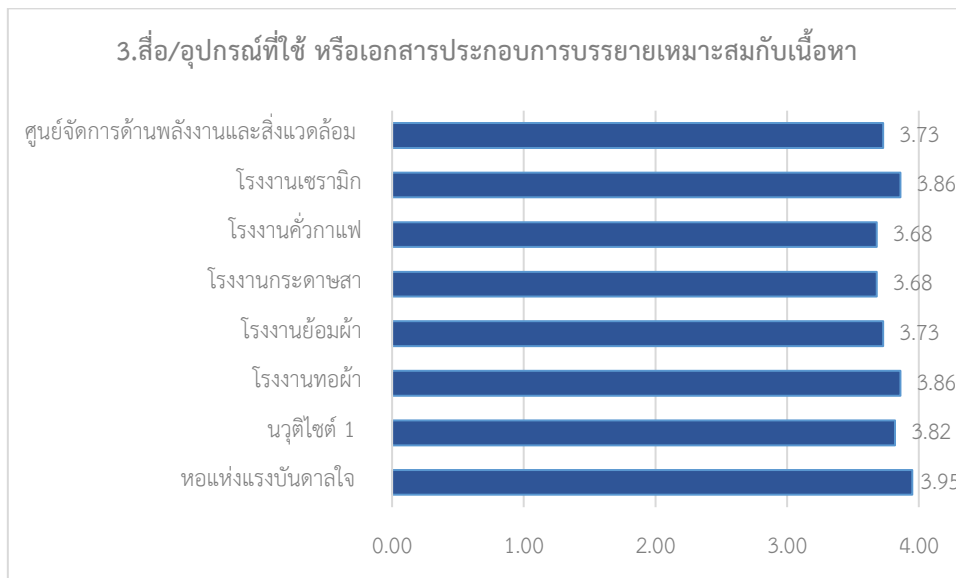

2.เนื้อหาที่จัดครอบคลุมเพียงพอ และสอดคล้องกับหัวข้อ/ประเด็น

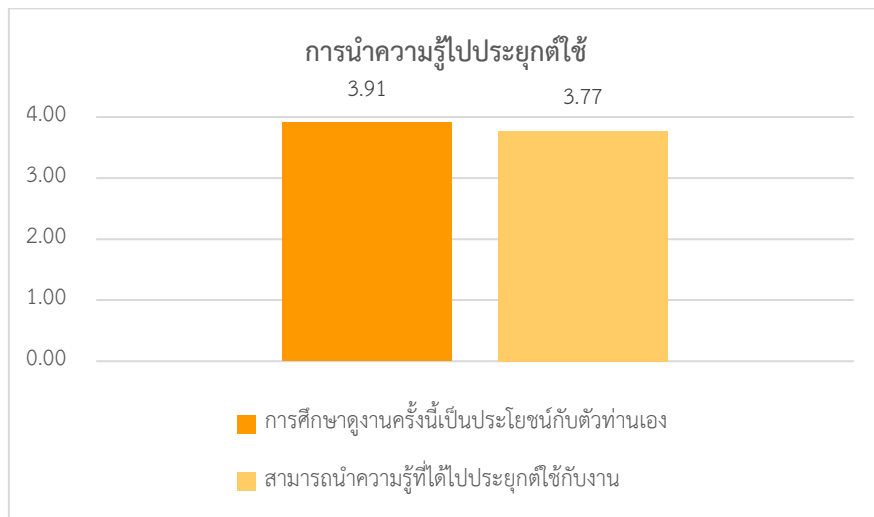
2.เนื้อหาที่จัดครอบคลุมเพียงพอ และสอดคล้องกับหัวข้อ/ประเด็น

(3) ด้านความคาดหวังในการศึกษาดูงาน พบว่า ผู้เข้าร่วม 92% (23 คน) เห็นว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้ตรงตามความคาดหวังในระดับ 4 (ดีมาก) และผู้เข้าร่วม 8% (2 คน) เห็นว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้ตรงตามความคาดหวังในระดับ 3 (ดี)

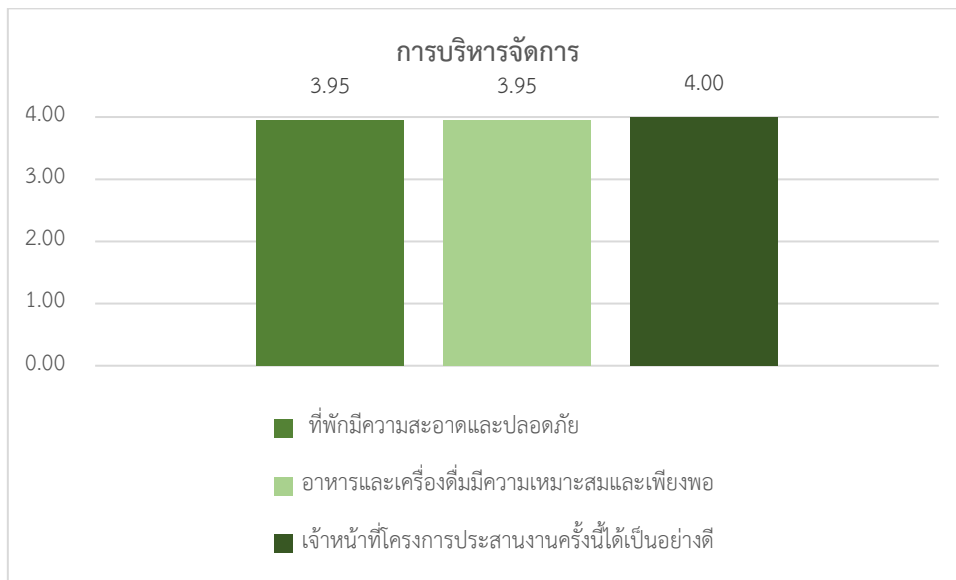
(4) ด้านการนำความรู้ไปต่อยอด ผู้เข้าร่วมเห็นว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อตนเองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.91 และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77

โดยผู้ตอบแบบประเมินให้ความคิดเห็นว่าเรื่องที่สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงาน คือ

- 3s model
- การเป็นผู้นำ
- หลักคิดเรื่องคนเป็นจุดเริ่มต้นของทุกอย่าง
- คนเป็นศูนย์กลาง สร้างคน สร้างงาน
- การคิดงานต้องคำนึงถึงความต้องการผู้รับเป็นสำคัญ
- การสร้างประโยชน์ร่วมกับชุมชน
- นำทำ พาทำ และความสอดคล้องในการทำงาน
- การทำความเข้าใจปัญหาที่แท้จริง และแนวทางแก้ไข
- การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แนวคิด กระบวนการคิด และการวัดผล ในการทำงาน
- การบูรณาการในการทำงาน

(5) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ที่พักมีความสะอาด ปลอดภัย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 เรื่อง อาหารและเครื่องดื่ม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 และ เจ้าหน้าที่ประสานงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ประเด็นเพิ่มเติม
 - ถ่ายทอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าให้ชัดเจนเพื่อสร้างความประทับใจครั้งแรก
 - อยากเห็นข้อมูลในการวิเคราะห์ดัชนี 3S Model ที่เป็นประโยชน์กับลักษณะงานของ กฟผ. มากกว่านี้ การดูงานลักษณะนี้ไม่ควรจำกัดแต่เพียงผู้บริหาร
 - การพัฒนา SE/SB
 - ดูงานสิ่งแวดล้อมเพิ่ม
- เพิ่มกิจกรรมการลงพื้นที่ชุมชนจริงและกิจกรรมอื่นๆ
 - ปรับเวลาในช่วงการพูดคุยกับการลงพื้นที่จริงให้เหมาะสม
 - เพิ่มการทดลองทำผลิตภัณฑ์
 - Station กระดาษสา น่าจะมีการทำการ์ดจากกระดาษสา และให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชม ได้เขียนการ์ดกลับไปให้ กทม. เพื่อความทรงจำที่ดี
 - เพิ่มเวลากับการได้สนทนากับทีมภาคสนาม
- อื่นๆ
 - information ณ จุดดูงานต่างๆ สามารถ scan QR Code ได้
 - เพิ่มเอกสารสรุปประเด็นสำคัญ
 - จัดที่นั่งฟังบ้าง ยืนนานทั้งวันเมื่อย
 - ทำได้ดีมากอยู่แล้ว
 - สมบูรณ์แบบ
 - ประทับใจในทีมงานมูลนิธิฯ
 - จะแนะนำผู้อื่นได้มาที่โครงการฯ นี้